ਭਾਰਤ ਦੇ ਛੋਟੇ ਉਦਯੋਗ ਵਿਕਾਸ ਬੈਂਕ

ਬਨਾਮ

ਐਮ/ਐਸ. ਸਿਬਕੋ ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ.

(ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 08 ਦੇ 2022)

ਜਨਵਰੀ 03, 2022

[ਆਰ. ਸੁਭਾਸ਼ ਰੈੱਡੀ ਅਤੇ ਹ੍ਰਿਸ਼ੀਕੇਸ਼ ਰਾਯ, ਨਿਆਂਕਾ.]

ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ, 1934: ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ ਦੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਧਿਕਾਰ – ਫੈਸਲਾ: ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਵਿਆਪਕ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ – 'ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ' ਲਈ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੈਂਕਿੰਗ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਹਰ ਐਨ.ਬੀ.ਐਫ.ਸੀ ਦੇ ਆਚਰਣ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ – ਬੈਂਕਿੰਗ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1949 – ਐਸ.35ਏ.

ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ, 1934: ਐਸ.45ਕੇ – ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ ਦੀ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ – ਫੈਸਲਾ: ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਵੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼, ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਬਾਧਿਕ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨਯੋਗ ਹੈ – ਸੰਬੰਧਿਤ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਇਲਾਜੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਪੰਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਬਲਕਿ ਰੋਕਥਾਮਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵੀ ਹਨ – ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ ਸੰਬੰਧਿਤ ਆਦੇਸ਼ਾਂ/ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਨੇਗੋਸ਼ੀਏਬਲ ਇੰਸਟਰੂਮੈਂਟਸ ਐਕਟ, 1881: ਐਸ.ਐਸ.8 ਅਤੇ 9 – 'ਉਚਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਧਾਰਕ' – ਪ੍ਰੋਮਿਸਰੀ ਨੋਟਾਂ ਦੇ ਹਸਤਾਂਤਰਣ ਉੱਤੇ ਧਾਰਕ ਨੂੰ 'ਉਚਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਧਾਰਕ' ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਇਸ ਉੱਤੇ ਇਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲਾਈ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਨੋਟਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਨੀਅਤ ਨਾਲ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ; ਧਾਰਕ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਬਾਰੇ ਉਚਿਤ ਸਾਵਧਾਨੀ ਅਤੇ ਧਿਆਨ ਵਰਤਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ।

ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ, 1908: ਐਸ.34 – ਫੈਸਲਾ: ਐਸ.34 ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਿਆਜ ਦਾ ਅਵਾਰਡ ਇਕ ਵਿਕਲਪਿਕ ਅਭਿਆਸ ਹੈ, ਜੋ ਨਿਆਂਪੂਰਣ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ – ਵਿਆਜ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਅਦਾਇਗੀ ਯੋਗ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ਾ, ਦੰਡਾਤਮਕ, ਆਦਿ।

ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ, 1908: ਜ਼ਰੂਰੀ ਪਾਰਟੀ – ਫੈਸਲਾ: ਤੱਥਾਂ ਉੱਤੇ, ਜਦੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦਾਅਵਾ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈ ਗਈ ਰੋਕ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਸੀ, ਤਾਂ ਮਾਮਲੇ ਉੱਤੇ ਹੋਰ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ – ਪਰਿਵਾਦੀ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਬਚਾਅ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਆਪਣੇ ਜੋਖਮ ਉੱਤੇ ਐਸਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕੀਤਾ।

ਸਿਧਾਂਤ/ਉਸੂਲ: ਡੋਮੀਨਸ ਲਿਟਸ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ – ਮੁਦਾਈ ਡੋਮੀਨਸ ਲਿਟਸ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਰੁੱਧ ਰਾਹਤ ਮੰਗਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਸਿਧਾਂਤ/ਉਸੂਲ: ਛੱਡ ਦੇਣ/ਸਹਿਮਤੀ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ –

ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ – ਫੈਸਲਾ: ਮੁਦਾਈ ਨੇ ਮੁਦਾਲੇ ਵਲੋਂ ਭੁਗਤਾਨ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਦਾਵਿਆਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸੈਟਲਮੈਂਟ – ਮੁਦਾਈ ਵਲੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਲਈ ਵਿਰੋਧ ਅਤੇ ਮੰਗ ਨਾ ਉਠਾਉਣਾ, ਸਬ-ਸਾਇਲੈਂਸੀਓ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ – ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੁਦਾਈ ਨੂੰ ਕਈ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੀ ਮੰਗ ਉਠਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਛੱਡ ਦੇਣ/ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਦੁਆਰਾ।

ਸਿਧਾਂਤ/ਉਸੂਲ: ਨਿਰਮਾਣਾਤਮਕ ਰੇਸ ਜੁਡੀਕਾਟਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ
ਫੈਸਲਾ: ਮੁਦਾਈ ਲਈ ਕਾਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਬਣਿਆ,
ਜਦੋਂ ਮੁਦਾਲੇ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਭੁਗਤਾਨ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਦਾ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕੀਤਾ – ਚੂੰਕਿ ਅਜਿਹਾ ਦਾਵਾ ਰਿਟ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਮੁਦਾਈ ਦਾ ਅਗਲਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਿਰਮਾਣਾਤਮਕ ਰੇਸ ਜੁਡੀਕਾਟਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਵਾਕਾਂਸ਼: ਸ਼ਬਦ “ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ” – ਅਰਥ ਦਾ –
ਫੈਸਲਾ: ‘ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ’ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਕੋਈ ਸਖ਼ਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ – ਇਸ ਨੂੰ ਉਸ ਸੰਦਰਭ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਚ ਇਸਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ – ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਆਪਣਾ ਅਰਥ ਉਸ ਸਟੈਚੂਟ ਤੋਂ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਜਿਥੇ ਇਹ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਲੈਣ-ਦੇਣ, ਸਮਾਜ ਦੀ ਹਾਲਤ ਅਤੇ ਇਸਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ।

ਐਸ.ਆਈ.ਡੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਐਸ.ਆਈ.ਬੀ.ਸੀ.ਓ. ਦੀ ਕ੍ਰਾਸ-
ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ

ਫੈਸਲਾ: 1. ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਦਾ 09.06.1997 ਸੰਚਾਰ-
‘ਸਲਾਹ’ ਜਾਂ ‘ਨਿਰਦੇਸ਼’?:

1.1 ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਕਰਨ ਲਈ ਖਾਸ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਐਕਟ, 1934 ਅਤੇ ਬੈਂਕਿੰਗ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1949 ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ। ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਐਕਟ, 1934 ਅਨੁਸਾਰ, ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਬੈਂਕਿੰਗ ਸੰਸਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਵਿਆਪਕ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 8]

ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਅਤੇ ਮੋਬਾਈਲ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. (2020)
10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 274 – ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

1.2 ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ ਐਕਟ, 1934 ਦੇ ਚੈਪਟਰ IIIB ਰਾਹੀਂ, ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹਰ ਨਾਨ-ਬੈਂਕਿੰਗ ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾਨ (ਐਨ.ਬੀ.ਐਫ.ਸੀ) ਦੇ ਆਚਰਣ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਅਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ ਐਕਟ, 1934 ਦੇ ਐਸ. 45-ਜੇ.ਏ ਅਧੀਨ, ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ ਨੂੰ ਜਨਹਿੱਤ ਜਾਂ ਜਮਾਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਜਾਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਐਨ.ਬੀ.ਐਫ.ਸੀਜ਼ ਨੂੰ ਨੀਤੀ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਐਸ. 45-ਕੇ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ ਨੂੰ ਐਨ.ਬੀ.ਐਫ.ਸੀਜ਼ ਸਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜਮਾਂ ਸਬੰਧੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਜਦਕਿ, ਐਸ. 45-ਐਲ ਅਧੀਨ, ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾਨ ਤੋਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੰਗਣ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਸਾਧਾਰਣ ਅਧਿਕਾਰ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ ਐਕਟ, 1934 ਦੇ ਐਸ. 45-ਐਮ ਅਧੀਨ ਐਨ.ਬੀ.ਐਫ.ਸੀਜ਼ 'ਤੇ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸਾਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਵੇਰਵੇ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ ਐਕਟ ਦੇ ਚੈਪਟਰ IIIB ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੀ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ ਨੂੰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਬੈਂਕਿੰਗ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1949 ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 8.1 ਅਤੇ 8.2]

1.3 ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ ਐਕਟ, 1934 ਦੇ ਐਸ.45-ਐਮ.ਬੀ ਅਧੀਨ, ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ ਨੂੰ, ਇੰਟਰ ਅਲੀਆ, ਨਾਨ-ਬੈਂਕਿੰਗ ਵਿੱਤੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਜਮਾਂ ਦੀ ਸਵੀਕ□ਤੀ ਅਤੇ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਵਿਚੋਲੇਪਨ ਨੂੰ ਮਨਾਹੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ 'ਤੇ। [ਪੈਰਾ 8.3]

1.4 ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੰਚਾਰ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 09.06.1997 ਨੂੰ ਐਸ.ਆਈ.ਬੀ.ਸੀ.ਓ ਨੂੰ ਸੀ.ਆਰ.ਬੀ ਕੈਪੀਟਲ ਖਿਲਾਫ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਲਿਕੁਇਡੇਸ਼ਨ ਕਾਰਵਾਈ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ, ਇੰਟਰ ਅਲੀਆ, ਸਿਕਿਊਰਿਟੀਜ਼ 'ਤੇ ਬਿਆਜ ਨਾਲ ਵਿਚੋਲਣ ਤੋਂ ਮਨਾਹੀ ਕੀਤੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸੰਚਾਰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਨੇ ਮੁਦਾਈ ਨੂੰ ਇਹ ਤਰਕ ਦੇਣ ਲਈ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੇਵਲ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ ਤੋਂ ਇੱਕ 'ਸਲਾਹ' ਹੈ, ਅਤੇ ਕੋਈ ਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨਯੋਗ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 8.5]

1.5 ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪਿਛਲੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਮਿਤੀ 10.04.1997 ਰਾਹੀਂ, ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ ਨੇ ਸੀ.ਆਰ.ਬੀ ਕੈਪੀਟਲ (ਇੱਕ ਐਨ.ਬੀ.ਐਫ.ਸੀ), ਨੂੰ 'ਜਨਹਿੱਤ' ਵਿੱਚ, ਆਪਣੀ ਸੰਪਤੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਚਾਰਜ ਬਣਾਉਣ ਜਾਂ ਵਿਚੋਲਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਅਤੇ ਤਦਨੁਸਾਰ ਮਿਤੀ 09.06.1997 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੈਸੇ ਨਾਲ ਵਿਚੋਲਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜੋ ਕਿ ਉਕਤ ਐਨ.ਬੀ.ਐਫ.ਸੀ ਵੱਲੋਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸਿਕਿਊਰਿਟੀਜ਼ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ, ਮਨਾਹੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ 10.04.1997 ਨੂੰ, ਬੈਂਡ ਸ਼ੰਕਰ ਲਾਲ ਸਰਾਫ ਦੇ ਮਾਲਕੀ ਵਿੱਚ ਸਨ, ਅਤੇ ਸੀ.ਆਰ.ਬੀ ਕੈਪੀਟਲ ਵੱਲੋਂ ਨਹੀਂ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਨ, ਫਿਰ ਵੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 09.06.1997 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਜੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ੰਕਰ ਲਾਲ ਸਰਾਫ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਾਇਆ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 8.6]

1.6 ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਇਕੱਠੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ 'ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ' ਲਈ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੈਂਕਿੰਗ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਐਨ.ਬੀ.ਐਫ.ਸੀ. ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵਿਲੇਣ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ। 'ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਕੋਈ ਸਖਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸਨੂੰ ਉਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਆਪਣੇ ਅਰਥ ਨੂੰ ਉਸ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਜਿਥੇ ਇਹ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਲੈਣ-ਦੇਣ, ਸਮਾਜ ਦੀ ਹਾਲਤ ਅਤੇ ਇਸਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ। [ਪੈਰਾ 8.7]

ਬਿਹਾਰ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਸੈਯਦ ਹੁਸੈਨ ਅੱਬਾਸ ਰਿਜਵੀ ਅਤੇ ਅਨੁਸਾਰ: (2012) 13 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 61 : [2012] 11 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1032; ਪੀਅਰਲੈਸ ਜਨਰਲ ਫਾਇਨਾਂਸ ਅਤੇ ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟ ਕੋ. ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. (1992) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 343 : [1992] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 406 – ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

1.7 ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਇਸਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਰਿਣਾਮ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸਭ ਕੁਝ ਜੋ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਅਜਿਹਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ। ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਬਲ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਐਕਟ, 1934 ਅਤੇ ਬੈਂਕਿੰਗ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1949 ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਤੋਂ ਅਧਿਕਾਰ ਇਕੱਠਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ। ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼, ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਬਾਧਿਕ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨਯੋਗ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 8.9 ਅਤੇ 8.10]

ਯੂ.ਪੀ. ਦੀ ਸਟੇਟ ਬਨਾਮ ਬਾਬੂ ਰਾਮ ਉਪਾਧਿਆ ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1961 ਐਸ.ਸੀ. 751 : [1961] ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 679; ਡੀ.ਕੇ.ਵੀ. ਪ੍ਰਸਾਦ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਏ.ਪੀ. ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1984 ਏ.ਪੀ. 75 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

1.8 ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਕਾਰਜਾਨਵਿਤੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੂੰ ਜਿਵੇਂ

ਕਿ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਨਾ ਸਿਰਫ ਇਲਾਜੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਬਲਕਿ ਰੋਕਥਾਮ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਬੈਂਕ ਲਈ ਕਿਸੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਖਿਲਾਫ ਦੰਡਾਤਮਕ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸੰਬੰਧਿਤ ਆਦੇਸ਼ਾਂ/ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਐਕਟ, 1934 ਦੇ ਐਸ.ਐਸ. 45-ਐਮ.ਬੀ. ਅਤੇ ਬੈਂਕਿੰਗ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1949 ਦੇ ਐਸ. 35-ਏ ਅਧੀਨ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੂੰ 09 ਜੂਨ, 1997 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਸੰਚਾਰ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਹੈ। ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮਰਥਨ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਾ ਕਰਨਾ, ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਕੁਦਰਤ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਬਦਲਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੁਆਰਾ 'ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ' ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ 10.04.1997 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਲਲੇਖ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸੀ.ਆਰ.ਬੀ. ਕੈਪੀਟਲ ਦੇ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟਰਾਂ ਅਤੇ ਕਰਜ਼ਦਾਰਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਮਿਤੀ 09.06.1997 ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਐਸ.ਐਸ. 45-ਐਮ.ਬੀ ਦੇ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਐਕਟ ਅਤੇ ਐਸ. 35-ਏ ਦੇ ਬੈਂਕਿੰਗ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਉਚਿੱਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਿੱਠਭੂਮੀ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 09.06.1997 ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼, ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ 10.04.1997 ਦੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਦਾ 09.06.1997 ਦਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਸੀ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ 'ਤੇ ਬਾਈਡਿੰਗ ਜੋ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇੱਕ ਬੈਂਕਿੰਗ ਸੰਸਥਾ ਹੈ। [ਪਾਰਾ 8.13 ਅਤੇ 8.14][939-F-G; 940-ਏ-ਡੀ]

ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਬਨਾਮ ਪੀਅਰਲੈਸ ਜਨਰਲ ਫਾਈਨਾਂਸ ਅਤੇ ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ (II) (1996) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 642 : [1996] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 58; ਗਣੇਸ਼ ਬੈਂਕ ਆਫ ਕੁਰੁੰਡਵਾਡ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਅਨ (2006) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 645 : [2006] 5 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 437 – ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

1.9 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਿਤ, ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਅਸਲ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਖਿਲਾਫ ਦਾਅਵੇ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪਵੇਗਾ। ਪਰਚਾਕਾਰ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਸਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਅਤਾ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਰੱਖਿਆ ਸੀ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇਸਨੂੰ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਅਤਾ ਚੁਣੌਤੀ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਬਿਨਾਂ ਇਸਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਅਤਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਰਾਹਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ, ਮੌਜੂਦਾ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਇੱਕ ਅੰਤ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 8.15]

1.10 ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਦੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਪਾਬੰਦੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਹੋਰ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਲਈ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਪਰਚਾਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਬਚਾਅ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਆਪਣੇ ਜੋਖਮ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕੀਤਾ। ਪਰਚਾਕਾਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਰੁੱਧ ਰਾਹਤ ਮੰਗਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪਰਚਾਕਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੂਰਵਵਰਤੀ-ਵਿੱਚ-ਹਿੱਤ, ਸ਼ੰਕਰ ਲਾਲ ਸਰਾਫ, ਨਾਲ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਦਰਜਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਜੁਲਾਈ, 1997 ਵਿੱਚ ਜਮਾ ਹੋਏ ਬਿਆਜ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਬਾਵਜੂਦ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੇ 09.06.1997 ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਇਸ ਵਿਸੰਗਤੀ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੰਕਰ ਲਾਲ ਸਰਾਫ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਪਰਚਾਕਾਰ ਆਪਣੇ ਲਈ ਕੋਈ ਲਾਭ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਪੂਰਵਵਰਤੀ-ਵਿੱਚ-ਹਿੱਤ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਇਸ ਕਾਰਨ 'ਤੇ।[ਪੈਰਾ 8.16 ਅਤੇ 8.17]

2. ਸ਼ੰਕਰ ਲਾਲ ਸਰਾਫ ਦੇ ਸੌਦੇ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਸਾਇਆ:

2.1 ਕੰਪਨੀਆਂ ਦਾ ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 441(2) ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਵੈਚਛਿਕ ਵਿੰਡਿੰਗ-ਅੱਪ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿੰਡਿੰਗ-ਅੱਪ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

[ਪੈਰਾ 9.1]

2.2 ਕੰਪਨੀਆਂ ਦਾ ਐਕਟ, 1956 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 531 ਅਤੇ 441(2) ਦੀ ਸੰਯੁਕਤ ਵਾਚਨਾ ਪ੍ਰਥਮ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ 'ਤੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਜਾਂ ਕੰਪਨੀ ਖਿਲਾਫ ਜਬਰੀ ਵਿੰਡਿੰਗ ਅੱਪ 'ਚ, ਵਿੰਡਿੰਗ ਅੱਪ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੱਕ ਦੀ ਸੰਦਿਗਧ ਅਵਧੀ ਲਈ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਤਬਾਦਲਾ ਨੂੰ ਧੋਖਾਧੜੀ ਸੌਦਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ 'ਚ, ਵਿੰਡਿੰਗ-ਅੱਪ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਵਲੋਂ 22.05.1997 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸ਼ੰਕਰ ਲਾਲ ਸਰਾਫ ਦੇ ਹੱਕ 'ਚ ਫਰਵਰੀ, 1997 'ਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਬਾਦਲਾ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦਾ ਪ੍ਰਥਮ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕਿ ਸੰਦਿਗਧ ਅਵਧੀ ਦੌਰਾਨ ਤਬਾਦਲਾ, ਧੋਖਾਧੜੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 9.2]

ਆਈ.ਡੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਬਨਾਮ ਅਧਿਕਾਰਤ ਲਿਕੁਇਡੇਟਰ (2020) 15 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 517 – ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

2.3 ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵਲੋਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸ਼ੱਕ ਸੰਦਿਗਧ ਅਵਧੀ ਦੌਰਾਨ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੋਲਕਾਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ 09.01.2001 ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਰਿਟ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਦਿੱਲੀ ਕੰਪਨੀ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਲੰਬਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜੀ ਦੇ ਦੰਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 9.3]

2.4 ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੰਕਰ ਲਾਲ ਸਰਾਫ ਨੇ ਆਪਣੀ ਅਰਜ਼ੀ (ਸੀ.ਏ. 1380/1998) ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਕੰਪਨੀ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੀ ਸਲਾਹ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਬੌਂਡਾਂ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਨੂੰ ਧੋਖਾਧੜੀ ਮੰਨਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕੋਲਕਾਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਕਲੌਤੇ ਜੱਜ ਨੇ, ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 13.03.2015 ਨੂੰ ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਵੇਂ, ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਲਿਕੁਇਡੇਟਰ, ਨੇ ਸ਼ੰਕਰ ਲਾਲ ਸਰਾਫ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਤਬਾਦਲੇ ਨੂੰ ਧੋਖਾਧੜੀ ਮੰਨਿਆ ਸੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ:- ...ਇੱਕ ਵਿੰਡਿੰਗ ਅੱਪ ਪਟੀਸ਼ਨ 22ਵੇਂ ਮਈ, 1997 ਨੂੰ ਚਲਾਈ ਗਈ, ਕੰਪਨੀ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇੱਕ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਲਿਕੁਇਡੇਟਰ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ। ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬੌਂਡਾਂ ਨਾਲ ਸੌਦਾ ਨਾ ਕਰੇ ਕਿਉਂਕਿ ਲਿਕੁਇਡੇਟਰ ਨੇ ਇਸੇ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 531 ਅਧੀਨ ਧੋਖਾਧੜੀ ਪਸੰਦ ਮੰਨਿਆ ਹੈ... ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਸੌਦੇ ਅਸਲੀ ਹਨ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਲਿਕੁਇਡੇਟਰ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧੋਖਾਧੜੀ ਪਸੰਦ ਘੋਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਪਰ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬੌਂਡਾਂ 'ਤੇ ਕੁਝ ਦਾਅਵਾ ਸੀ...” [ਪੈਰਾ 9.4]

2.5 ਜਦੋਂ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਕਲੌਤੇ ਜੱਜ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਉਲਲੇਖਿਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦਿਤ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। [ਪੈਰਾ 9.5]

2.6 ਮਾਮਲੇ ਉੱਤੇ ਛਾਇਆ ਬੱਦਲ ਕੰਪਨੀ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ (17.12.2004) ਨਾਲ ਸਾਫ ਹੋ ਗਿਆ, ਜਿਥੇ, ਬਚਾਅ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਿ ਸ਼ੰਕਰ ਲਾਲ ਸਰਾਫ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਤਬਾਦਲਾ 'ਧੋਖਾਧੜੀ ਪਸੰਦੀ' ਸੀ, ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਬਚਾਅ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸੰਚਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਹਿਚਕਿਚਾਹਟ ਦੇ ਬਚਾਅ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਤੁਰੰਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। [ਪੈਰਾ 9.6]

2.7 ਇਸ ਮੋੜ 'ਤੇ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਉਚਿਤ ਹੈ, ਕਿ 17.12.2004 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਕੰਪਨੀ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਲਈ, ਫੈਸਲਾ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਮਲਾ ਕਿ ਸ਼ੰਕਰ ਲਾਲ ਸਰਾਫ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਤਬਾਦਲਾ ਧੋਖਾਧੜੀ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਹੁਣ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 9.7]

2.8 ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਬਚਾਅ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਇਹ ਧਾਰਣਾ ਕਿ ਸ਼ੰਕਰ ਲਾਲ ਸਰਾਫ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਤਬਾਦਲਾ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਰਾਏ ਸੀ, ਜੋ ਕਈਆਂ ਵਲੋਂ, ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਲਿਕੁਇਡੇਟਰ ਵਲੋਂ ਵੀ ਸਾਂਝੀ ਗਈ ਸੀ। ਬਚਾਅ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰਤ ਲਿਕੁਇਡੇਟਰ ਨੇ ਸੌਦੇ ਨੂੰ ਧੋਖਾਧੜੀ ਵਜੋਂ ਵਰਤਾਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਬੌਂਡਾਂ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਉੱਤੇ ਛਾਇਆ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਨਤੀਜੇ ਨਿਕਲਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ। [ਪੈਰਾ 9.8][943-D-E] 3.1 ਮਾਨ ਲਈਏ ਕਿ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਬੌਂਡਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਜਮਾ ਹੋਈ

ਵਿਆਜ ਦੀ ਰਕਮ, ਕੰਪਨੀ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਲੰਬਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਦੰਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਬਚਾਅ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ 'ਤੇ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਲਈ ਕਈ ਵਾਰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਲਿਕੁਇਡੇਟਰ ਨੂੰ ਬਿਨੈ ਕੀਤੀ। ਪਰ, ਅਧਿਕਾਰਤ ਲਿਕੁਇਡੇਟਰ ਨੇ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਬਾਵਜੂਦ ਬਚਾਅ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਰਬੋਤਮ ਇਰਾਦਿਆਂ ਅਤੇ ਸਰਗਰਮ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦੇ, ਸ਼ੱਕੀ ਬੌਂਡਾਂ 'ਤੇ ਜਮਾ ਹੋਈ ਭੁਗਤਾਨ ਨੂੰ ਰਿਹਾਈ ਦੇਣਾ ਬੇਸਮਝੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਦੋਂ ਬੌਂਡਾਂ ਨੂੰ ਕੰਪਨੀ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਲੰਬਿਤ ਵਿਵਾਦ ਤੋਂ ਰਿਹਾਈ ਮਿਲੀ, ਤਾਂ ਬਚਾਅ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਕੰਪਨੀ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਤੁਰੰਤ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ। [ਪੈਰਾ 10]|943-F-G]

3. ਕੀ ਭੁਗਤਾਨ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਸਦਭਾਵੀ?

3.1 ਵਿਗਿਆਪਨ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ, ਕਿ ਆਰਬੀਆਈ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਜੇ ਤੱਕ ਬਾਂਡ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਵਿਆਜ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਦੰਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸਨ, ਜੋ ਕੰਪਨੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲੰਬਿਤ ਸੀ। ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਅਧਿਕਾਰਤ ਲਿਕਵੀਡੇਟਰ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਵਿਆਜ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਮੰਗਣ ਲਈ ਕਈ ਵਾਰ। ਪਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਲਿਕਵੀਡੇਟਰ ਨੇ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਵਧੀਆ ਇਰਾਦਿਆਂ ਅਤੇ ਕਿਰਿਆਸ਼ੀਲ ਯਤਨਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਹ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਬੇਵਕੂਫੀ ਹੋਵੇਗੀ ਸ਼ੱਕੀ ਬਾਂਡ 'ਤੇ ਜਮ੍ਹਾ ਹੋਏ। ਜਦੋਂ ਬਾਂਡ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਕੰਪਨੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬਕਾਇਆ ਵਿਵਾਦ ਤੋਂ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਕੰਪਨੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ। [ਪੈਰਾ 10][943-F-G]

3.2 ਪਰਿਵਾਦੀ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੇ ਬੌਂਡਾਂ 'ਤੇ ਬਕਾਇਆ ਭੁਗਤਾਨ ਰੋਕ ਕੇ ਕੋਈ ਅਣਉਚਿਤ ਲਾਭ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਬੌਂਡਾਂ 'ਤੇ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ 'ਅਰਜਿਤ ਵਿਆਜ' ਸਿਰਲੇਖ ਅਧੀਨ ਸਥਾਨਾਂਤਰਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਮੁਦਈ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਪਾਰ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਪਰਿਵਾਦੀ ਦਾ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਮਾਲਾ ਫਾਈਡ ਸਨ, ਸਾਡੇ ਲਈ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 10.1]|943-ਜੀ-ਐਚ; 944-ਏ]

3.3 ਪਰਿਵਾਦੀ ਇਹ ਵੀ ਤਰਕ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ (17.12.2004) ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਧੋਖਾਧੜੀ ਪਸੰਦੀ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਚੁਕਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਹੁਣ ਰੇਸ ਜੁਡੀਕਾਟਾ ਦੁਆਰਾ ਵਰਜਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਕੰਪਨੀ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਅਤੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਮੁੜ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਪਰਿਵਾਦੀ ਲਈ ਕੋਈ ਲਾਭਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। [ਪੈਰਾ 10.2]|944-ਬੀ-ਸੀ]

4. ਬੌਂਡ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਦਾਇਤਵ: "ਉਚਿਤ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਕ".

4.1 ਨੇਗੋਸ਼ੀਏਬਲ ਇੰਸਟਰੂਮੈਂਟਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਇੱਕ 'ਧਾਰਕ' ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਮਿਸਰੀ ਨੋਟ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਅਤੇ ਕਹੇ ਗਏ ਨੋਟ ਅਨੁਸਾਰ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਆਪਣੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 11]

ਯੂ. ਪੋਨੱਪਾ ਮੂਥਨ ਸੰਨਜ਼, ਪਾਲਘਾਟ ਬਨਾਮ ਕੈਥੋਲਿਕ ਸੀਰੀਅਨ ਬੈਂਕ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. (1991) 1 SCC 113 : [1990] 1 ਸਪਲ. SCR 542 - ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

4.2 ਪ੍ਰੋਮਿਸਰੀ ਨੋਟਾਂ ਦੇ ਹਸਤਾਂਤਰਣ ਵਾਲੇ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਦਾਇਤਵ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿ ਨੋਟਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਨੀਅਤ ਨਾਲ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਧਾਰਕ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਬਾਰੇ ਉਚਿਤ ਸਾਵਧਾਨੀ ਅਤੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸ਼ੰਕਰ ਲਾਲ ਸਰਾਫ (ਧਾਰਕ) ਦਾ ਬੌਂਡਾਂ/ਪ੍ਰੋਮਿਸਰੀ ਨੋਟਾਂ 'ਤੇ ਸਿਰਲੇਖ ਵਿਵਾਦਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਸ਼ੰਕਰ ਲਾਲ ਸਰਾਫ ਦੀ ਹੋਲਡਿੰਗ ਨੂੰ ਕੇਵਲ 17.12.2004 ਨੂੰ ਕੰਪਨੀ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸਾਫ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਸ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ 'ਤੇ ਇੱਕ ਬੱਦਲ ਸੀ। ਨਤੀਜਤਨ, ਪਰਿਵਾਦੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਜਾਇਜ਼ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ 'ਧਾਰਕ' ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸ਼ੱਕੀ ਸੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ। [ਪੈਰਾ 11.2]

4.3 ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਕੰਪਨੀ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੱਕ ਭੁਗਤਾਨ ਰੋਕਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ 'ਬਿਨਾ ਸ਼ਰਤ ਵਚਨਬੱਧਤਾ' ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ੱਕੀ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਸਨ, ਅਜਿਹੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ। [ਪੈਰਾ 11.3]

5. ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਭੁਗਤਾਨ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਅਤੇ ਪੈਂਡੇਂਟੇ ਲਾਈਟ ਵਿਆਜ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ.

5.1 ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਬਕਾਇਆ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ। ਐਸ.ਆਈ.ਡੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੇ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਭਲਾਈ ਦੇ ਕੰਮ ਕੀਤੇ, ਜੋ ਕਿ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਕਲੈਰੀਅੰਟ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਐਸ.ਈ.ਬੀ.ਆਈ. ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜਸਟਿਸ ਐਸ ਬੀ ਸਿਨਹਾ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਵਿਆਜ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੋ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਹਿਲਾ, ਕਿ ਪੈਸਾ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਸਲ ਮਾਲਕਾਂ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ; ਦੂਜਾ, ਕਿ ਵਿਆਜ ਦੇਣ ਲਈ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹਨਾਂ ਦੋਵਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਪਾਈਆਂ ਗਈਆਂ। [ਪੈਰਾ 12]

ਕਲੈਰੀਅੰਟ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਐਸ.ਈ.ਬੀ.ਆਈ. (2004) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 524 : [2004] 3 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 843 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

5.2 ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ (ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ.) ਦੇ ਐਸ. 34 ਅਨੁਸਾਰ, ਵਿਆਜ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਇੱਕ ਵਿਵੇਕਾਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ, ਜੋ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਹੈ। ਵਿਆਜ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਦੇਣਯੋਗ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ਾ, ਦੰਡਾਤਮਕ, ਆਦਿ ਪਰ ਇਹ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇੱਥੇ ਪਹਿਲਾਂ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਰੋਕਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ; ਦੂਜਾ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾਲ ਕੋਈ ਅਣਉਚਿਤ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਲਿਆ; ਤੀਜਾ, ਪਰਚਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਬੰਧਤ ਲੈਣ-ਦੇਣ "ਸ਼ੱਕੀ ਸਮੇਂ" ਦੌਰਾਨ ਸਨ। ਇਹ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਭਲਾਈ ਦੇ ਨਾਲ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਕੋਈ ਅਣਉਚਿਤ ਦੇਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਬਕਾਇਆ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਭੇਜਣ ਵਿੱਚ। [ਪੈਰਾ 12.1]

5.3 ਮੁਕਦਮੇਬਾਜ਼ ਨੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪੇਂਡੇਂਟੇ ਲਾਈਟ ਵਿਆਜ ਲਈ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਸੀ ਪਰ ਨਾ ਤਾਂ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੁੱਦਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਦਲੀਲਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਇਹ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਦਾਅਵਾ ਮੁਕਦਮੇਬਾਜ਼ ਵੱਲੋਂ ਦਬਾਇਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੋਰ, ਅਪੀਲ ਮੈਮੋ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਧਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਮੁੱਦਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕਦਮੇਬਾਜ਼ ਆਪਣੇ ਪੇਂਡੇਂਟੇ ਲਾਈਟ ਵਿਆਜ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਉੱਤੇ ਗੰਭੀਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੁੱਦਾ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 12.2]

6. ਕੀ ਮੁਕਦਮੇਬਾਜ਼ ਦੀ ਮੰਗ ਛੋਡਣ/ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕੀ ਗਈ ਸੀ?

ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਭੁਗਤਾਨ ਵਾਰੰਟ ਮੁਕਦਮੇਬਾਜ਼ ਨੂੰ ਮਿਲੇ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਵਾਰੰਟਾਂ ਨੂੰ 'ਪ੍ਰਾਪਤ' ਦੇ ਹੱਥ ਨਾਲ ਲਿਖੇ ਰਿਮਾਰਕ ਨਾਲ ਮਿਟਾ ਦਿੱਤਾ। ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ, ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ, ਵਾਧੂ ਟੀਡੀਐਸ ਕਟੌਤੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹੀ ਵਿਰੋਧ ਜਤਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੇ ਬਕਾਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕੀਤੀ। ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਭੁਗਤਾਨ ਉੱਤੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ਮੰਗ 7 ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਉਠਾਈ ਗਈ, ਜਦੋਂ ਐਸ.ਆਈ.ਬੀ.ਸੀ.ਓ. ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦਾ ਕਥਿਤ ਤੌਰ ਤੇ ਆਡਿਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਜਾਇਜ਼ੀਕਰਨ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਤੀਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੁਕਦਮੇਬਾਜ਼ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਭੁਗਤਾਨ ਉੱਤੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਸੀ। ਪਰ ਐਸ.ਆਈ.ਬੀ.ਸੀ.ਓ. ਨੇ ਹਰ ਪੜਾਅ ਤੇ ਇਸ ਮੰਗ ਨੂੰ ਉਠਾਉਣ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਅਸਫਲਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁਲਜ਼ਮ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਪੜਾਅ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕਦਮੇਬਾਜ਼ ਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਤੋਂ ਭੁਗਤਾਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਉਚਿਤ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਐਸ.ਆਈ.ਬੀ.ਸੀ.ਓ. ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਸੰਭਵ ਪੜਾਅ ਤੇ ਵਿਰੋਧ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ਮੰਗ ਨਾ

ਉਠਾਉਣਾ, ਚੁੱਪ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੁਕਦਮੇਬਾਜ਼ ਨੂੰ ਕਈ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਮੰਗ ਨੂੰ ਉਠਾਉਣ ਤੋਂ ਛੋਡਣ/ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। [ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 13, 13.1][946-ਈ-ਐਚ; 947-ਏ]

7. ਕੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸੂਟ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਰਚਨਾਤਮਕ ਰੀਸ ਜੁਡੀਕਾਟਾ?

ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੇ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਰਚਨਾਤਮਕ ਰੀਸ ਜੁਡੀਕਾਟਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਵੀ ਮੁਕਦਮੇਬਾਜ਼ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਆਫਸੈਟ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ, ਪਿਛਲਾ ਬੈਂਡ ਹੋਲਡਰ ਸ਼ੰਕਰ ਲਾਲ ਸਰਾਫ ਕੰਪਨੀ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਭੁਗਤਾਨ ਉੱਤੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਲਿਕੁਇਡੇਸ਼ਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਖਿਲਾਫ ਸੀ.ਆਰ.ਬੀ. ਕੈਪਿਟਲ। ਪਰ, ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਬੈਂਡ ਹੋਲਡਰ ਭਾਵ ਮੁਕਦਮੇਬਾਜ਼ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਭੁਗਤਾਨ ਉੱਤੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ਮੰਗ ਰਿਟ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਐਸ.ਆਈ.ਬੀ.ਸੀ.ਓ. ਦਾ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਨ ਕਾਰਵਾਈ ਸਿਰਫ 23.11.2005 ਨੂੰ ਹੀ ਉੱਤਪੰਨ ਹੋਈ, ਜਦੋਂ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੇ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਭੁਗਤਾਨ ਉੱਤੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਮੁਕਦਮੇਬਾਜ਼ ਲਈ ਕਾਰਨ ਕਾਰਵਾਈ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਉੱਤਪੰਨ ਹੋਈ, ਜਦੋਂ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ ਤੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਵਿਆਜ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਚੂੰਕਿ ਅਜਿਹਾ ਦਾਅਵਾ ਰਿਟ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਐਸ.ਆਈ.ਬੀ.ਸੀ.ਓ. ਦਾ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਮੁਕਦਮਾ ਰਚਨਾਤਮਕ ਰੀਸ ਜੁਡੀਕਾਟਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 14]

8.1 ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੂੰ ਐਸ.ਆਈ.ਡੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਵਰਗੇ ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਵਿਆਪਕ ਨਿਗਰਾਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਐਕਟ ਜਾਂ ਬੈਂਕਿੰਗ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਤੋਂ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹੈ। ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ ਮਿਤੀ 10.04.1997 ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਐਕਟ ਦੇ ਐਸ. 45-ਐਮ.ਬੀ.(2) ਤੋਂ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ, ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੀ.ਆਰ.ਬੀ. ਕੈਪੀਟਲ ਦੀਆਂ ਸੰਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਫਰੀਜ਼ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਜੋ ਸੀ.ਆਰ.ਬੀ. ਕੈਪੀਟਲ ਦੇ ਕਰਜ਼ਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਜਮਾਕਰਤਾਓਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। [ਪੈਰਾ 15]

8.2 ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 09.06.1997 ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਧਾਰਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਐਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਮਜਬੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਕਾਫੀ ਸੀ ਕਿ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੀ ਅਜਿਹਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਐਕਟ ਦੇ ਐਸ.45-ਐਮ.ਬੀ.(2) ਜਾਂ ਬੈਂਕਿੰਗ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਐਸ. 35-ਏ ਤੋਂ ਟਰੇਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਉਕਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਸੀ। ਬਿਨਾਂ ਉਕਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ, ਮਿਤੀ 10.04.1997 ਦਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਬੇਅਸਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸੀ.ਆਰ.ਬੀ. ਕੈਪੀਟਲ ਦੇ ਕਰਜ਼ਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਜਮਾਕਰਤਾਓਂ ਨੂੰ ਨਾਮੁਰਾਦ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ। ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ 09.06.1997 ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਲਿਕੁਇਡੇਟਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਬਿਆਜ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਬਾਰੇ ਸਲਾਹ ਮੰਗੀ। ਪਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਲਿਕੁਇਡੇਟਰ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਅਤੇ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਪਰਿਣਾਮਾਂ ਲਈ ਆਮੰਤਰਿਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦਾਇਤਵ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕ ਹੋ ਕੇ, ਅਜਿਹਾ ਭੁਗਤਾਨ ਪਰਵਾਨਗੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਵਿੱਚ ਸਮਝਦਾਰੀ ਵਰਤੀ। [ਪੈਰਾ 15.1]

8.3 ਹੋਰ, ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 531 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 441(2) ਨਾਲ, ਇਹ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਮੁਦਾਈ ਦੇ ਪੂਰਵਜ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਸੀ। ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਮੁਦਾਈ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਨਾਲ ਸੰਦਾ "ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਸਮੇਂ" ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਬੱਦਲ ਹੇਠ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਸ਼ੱਕ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਲਿਕੁਇਡੇਟਰ ਨੇ ਵੀ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਕੰਪਨੀ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ (17.12.2004) ਰਾਹੀਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੁਦਾਈ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੰਦਿਆਂ ਲਈ ਸਾਫ਼ ਸੀ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਉਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਨੁਪਾਲਨਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਭੁਗਤਾਨ ਰੋਕਣ ਵਿੱਚ ਬੋਨਾ ਫਾਈਡ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ।

[ਪੈਰਾ 15.2]

8.4 ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਲਈ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ: I) ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ; II) ਮਾਮਲਾ ਦਿੱਲੀ ਕੰਪਨੀ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੋਣਾ; III) "ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਸਮੇਂ" ਦੌਰਾਨ ਟਰਾਂਜੈਕਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬੌਂਡਸ/ਪ੍ਰੋਮਿਸਰੀ ਨੋਟਸ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਇਹ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੱਤ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਵਜੋਂ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਜ਼ਰੀਏ ਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਬੌਂਡਸ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਰਤ ਉਪਕ੍ਰਮ ਦੇ ਅਗਾਂਹ ਭੁਗਤਾਨ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ 17.12.2004 ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੱਕ ਇਸ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।

[ਪੈਰਾ 15.3]

8.5 ਮੁਦਾਈ ਦਾ ਬੌਂਡਸ ਨਾਲ ਸ਼ੰਕਰ ਲਾਲ ਸਰਾਫ ਨਾਲ ਸੌਦਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ, ਖਰੀਦ "ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਸਮੇਂ" ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਐਸ.ਆਈ.ਬੀ.ਸੀ.ਓ. ਨੇ ਰਿਟ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਸੌਦਾ ਵੈਧ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪ੍ਰੋਚ ਕੀਤਾ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਭੁਗਤਾਨ 'ਤੇ ਬਿਆਜ ਦੀ ਕੋਈ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ। ਅਜਿਹੇ ਵਿੱਚ ਮੁਦਾਈ ਨੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਪਨੀ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਪ੍ਰੋਚ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸ਼ੰਕਰ ਲਾਲ ਸਰਾਫ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਜੋ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਅਨੁਕੂਲ ਫੈਸਲਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਭੁਗਤਾਨ 'ਤੇ ਬਿਆਜ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਮੌਕਾ ਵੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ, ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਮੁਦਾਈ ਨੂੰ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਭੇਜਣੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਕੰਪਨੀ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਨੁਪਾਲਨਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਲਗਭਗ 7 ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ, ਬੌਂਡਸ 'ਤੇ ਅਤਿਰਿਕਤ ਰਕਮਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਕਾਰਕਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਮੁਦਾਈਆਂ ਨੇ, ਸ਼ੇਕਸਪੀਅਰ ਦੇ ਪਾਤਰ ਸ਼ਾਇਲਾਕ ਵਾਂਗ, ਮੰਗ ਉਠਾਈ "ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਬੌਂਡ ਲਵਾਂਗਾ। ਮੇਰੇ ਬੌਂਡ ਖਿਲਾਫ ਨਾ ਬੋਲੋ।" ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ, ਬੌਂਡ ਦੇ ਧਾਰਕ ਨੇ ਆਪਣਾ 'ਮਾਸ ਦਾ ਟੁਕੜਾ' ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਅਤਿਰਿਕਤ ਰਕਮ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਐਸ.ਆਈ.ਬੀ.ਸੀ.ਓ. ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਪਣਾ ਉਚਿਤ ਹਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਰਕਮ ਨੂੰ ਬਿਆਜ ਵਜੋਂ ਬੋਝ ਲਾਉਣਾ ਸ਼ਾਇਲਾਕੀ ਖੂਨ ਦੀ ਖਿੱਚਾਈ ਵਰਗਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 3 ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਮੁਦਾਈ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਨੁਸਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 15.4]

ਆਈ.ਸੀ.ਆਈ.ਸੀ.ਆਈ. ਬੈਂਕ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਓਫੀਸ਼ੀਅਲ ਲਿਕੁਇਡੇਟਰ ਆਫ ਏ.ਪੀ.ਐਸ. ਸਟਾਰ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ. (2010) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1 : [2010] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 644; ਸੁਧੀਰ ਸ਼ਾਂਤੀਲਾਲ ਮੇਹਤਾ ਬਨਾਮ ਸੈਂਟਰਲ ਬਿਊਰੋ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (1992) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 343 : [1992] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 406; ਭਗਵਤੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (2006) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 311 : [2006] 2 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 975 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਲਾਅ ਰੈਫਰੈਂਸ

[2010] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 644 ਪੈਰਾ 5.1 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[1992] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 406 ਪੈਰਾ 5.1 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[2006] 2 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 975 ਪੈਰਾ 5.3 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

(2020) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 274 ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪੈਰਾ 8

[2012] 11 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1032 ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪੈਰਾ 8.7

[1992] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 406 ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪੈਰਾ 8.8

[1961] ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 679 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪੈਰਾ 8.10

ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1984 ਏ.ਪੀ. 75 ਪੈਰਾ 8.10 ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲੇਟ ਜੁਰਿਸਡਿਕਸ਼ਨ: ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 8 ਆਫ 2022।

ਕੋਲਕਾਤਾ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ 25.11.2019 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਏ.ਪੀ.ਡੀ. ਨੰਬਰ 291 ਦੇ 2015 ਵਿੱਚ।

ਨਾਲ

ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 9 ਦੇ 2022।

ਕੇ. ਵੀ. ਵਿਸਵਨਾਥਨ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਮਿਸ ਉੱਤਰਾ ਬੱਬਰ, ਨਿਕੀ ਕਾਂਤਾਵਾਲਾ, ਮਨਨ ਬਾਂਸਲ, ਐਮ. ਜੀ. ਅਰਵਿੰਦ ਰਾਜ, ਰਾਹੁਲ ਸੰਗਵਾਨ, ਸਬਯਸਾਚੀ ਚੌਧਰੀ, ਰਾਉਫ ਰਹੀਮ, ਰਾਜਰਸ਼ੀ ਦੱਤਾ, ਅਲੀ ਅਸਘਰ ਰਹੀਮ, ਐਡਵੋਕੇਟਸ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਹ੍ਰਿਸ਼ੀਕੇਸ਼ ਰਾਏ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ।

1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਕੋਲਕਾਤਾ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ 25.11.2019 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪਲਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਯਾਨੀ ਸੀ.ਐਸ. ਨੰਬਰ 79/2006 ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਐਮ/ਐਸ. ਐਸ.ਆਈ.ਬੀ.ਸੀ.ਓ ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ (ਛੋਟੇ ਤੌਰ ਤੇ ਐਸ.ਆਈ.ਬੀ.ਸੀ.ਓ) ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਮਾਲ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (ਐਸ.ਆਈ.ਡੀ.ਬੀ.ਆਈ) ਖਿਲਾਫ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਰਕਮ ਅਤੇ ਜਮਾ ਵਿਆਜ ਦੀ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਵਿਆਜ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਐਸ.ਆਈ.ਡੀ.ਬੀ.ਆਈ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬੌਂਡਸ ਲਈ ਸੀ।

3. ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੁਦਾਇ ਨੇ ਮੁਦਾਇ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬੌਂਡਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਦਾਵਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੀ ਇਹ ਉਹ ਕੇਸ ਹੈ ਜਿਥੇ ਸ਼ੇਕਸਪੀਅਰ ਦੇ ਦ ਮਰਚੈਂਟ ਆਫ ਵੈਨਿਸ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਾਇਲ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ਾਇਲਾਕ ਮੁਦਾਇ ਵੱਲੋਂ ਖਰੀਦੇ ਗਏ ਬੌਂਡਸ 'ਤੇ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਭੁਗਤਾਨ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮਾਂਸ ਦਾ ਦਾਵਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ 41 ਬੌਂਡਸ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਐਸ.ਆਈ.ਡੀ.ਬੀ.ਆਈ ਵੱਲੋਂ ਐਮ/ਐਸ. ਸੀ.ਆਰ.ਬੀ. ਕੈਪੀਟਲ ਮਾਰਕੇਟਸ ਲਿਮਿਟੇਡ (ਇਥੇ ਅਗੇ ਜਾਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ “ਸੀ.ਆਰ.ਬੀ. ਕੈਪੀਟਲ”) ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।1993 ਵਿੱਚ। ਉਹ ਬੌਂਡ ਫਿਰ ਫਰਵਰੀ, 1997 ਵਿੱਚ ਸੀਆਰਬੀ ਕੈਪੀਟਲ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਸ਼ੰਕਰ ਲਾਲ ਸਰਾਫ ਨੂੰ ਵੇਚੇ ਗਏ ਅਤੇ ਉਹ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ 1.7.1998 ਨੂੰ ਐਸਆਈਬੀਸੀਓ – ਮੁਦਾਈ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬੀ ਨੂੰ ਵੇਚੇ ਗਏ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਸੀਆਰਬੀ ਕੈਪੀਟਲ ਨੇ ਆਰਬੀਆਈ ਦੀ ਪਹਿਲ ਤੇ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ। ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਾਰਵਾਈ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਉੱਤੇ ਅਸਰ ਪਾਵੇਗੀ।

4. ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੇ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਮੋਟੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕੋਲਕਾਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:-

4.1 ਪਲੇਂਟਿਫ ਐਸਆਈਬੀਸੀਓ ਨੇ ਮੁਦਾਇਆ ਐਸਆਈਡੀਬੀਆਈ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰੋਮਿਸਰੀ ਨੋਟਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬੌਂਡ ਖਰੀਦੇ। ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਐਸਆਈਡੀਬੀਆਈ ਬੌਂਡ 2003 (4ਵੀਂ ਸੀਰੀਜ਼) ਅਤੇ ਐਸਆਈਡੀਬੀਆਈ ਬੌਂਡ 2004 (5ਵੀਂ ਸੀਰੀਜ਼) ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ 13.50% ਦੀ ਵਿਆਜ ਦਰ ਅਤੇ 12.50% ਦੀ ਵਿਆਜ ਦਰ ਉਤਪੰਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਕ੍ਰਮਵਾਰ, 1 ਜੁਲਾਈ, 1998 ਨੂੰ ਇੱਕ ਸ਼ੰਕਰ ਲਾਲ ਸਰਾਫ ਤੋਂ ਖਰੀਦੇ ਗਏ। ਵਿਆਜ ਹਰ ਸਾਲ ਜੂਨ ਅਤੇ ਦਸੰਬਰ ਦੇ 21ਵੇਂ ਦਿਨ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 5ਵੀਂ ਸੀਰੀਜ਼ ਦੇ ਬੌਂਡਾਂ ਨੂੰ 21ਸਤੰਬਰ, 2004 ਨੂੰ ਰਿਡੀਮ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ 4ਵੀਂ ਸੀਰੀਜ਼ ਦੇ ਬੌਂਡਾਂ ਨੂੰ 21ਸਤੰਬਰ, 2003 ਨੂੰ ਰਿਡੀਮ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਬੌਂਡ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਵਪਾਰਯੋਗ ਹਨ। ਐਮ/ਐਸ. ਐਸਆਈਬੀਸੀਓ ਨੇ 15 ਬੌਂਡ (ਵਿਆਜ ਦਰ @ 13.50%) ਅਤੇ 26 ਬੌਂਡ (ਵਿਆਜ ਦਰ @12.50%) ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੁੱਲ ਦਸ ਲੱਖ ਪ੍ਰਤੀ ਇੱਕ ਲਈ ਕੁੱਲ ਮੁੱਲ 3.69 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਨਾਲ 1 ਜੁਲਾਈ, 1998 ਨੂੰ ਉਕਤ ਸ਼ੰਕਰ ਲਾਲ ਸਰਾਫ ਤੋਂ ਖਰੀਦੇ। ਬੌਂਡਾਂ ਨੂੰ 2 ਜੁਲਾਈ, 1998 ਨੂੰ ਐਮ/ਐਸ. ਐਸਆਈਡੀਬੀਆਈ (ਮੁਦਾਇਆ) ਨਾਲ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਕਤ ਬੌਂਡਾਂ ਉੱਤੇ ਪਲੇਂਟਿਫ-ਖਰੀਦਦਾਰ ਦਾ ਨਾਮ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਆਰਬੀਆਈ ਦੀ ਪਹਿਲ ਤੇ ਸੀਆਰਬੀ ਕੈਪੀਟਲ ਦੇ ਅਣਇੱਛਕ ਤਰਲੀਕਰਣ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਮੁਦਾਇਆ ਵੱਲੋਂ ਐਸਆਈਬੀਸੀਓ ਦਾ ਨਾਮ ਦਰਜ ਕਰਨ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਲੇਂਟਿਫ ਨੇ ਕੋਲਕਾਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਡਬਲਿਊ.ਪੀ. ਨੰਬਰ 1456 ਦੇ 1998 ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁਦਾਇਆ ਨੂੰ ਪਲੇਂਟਿਫ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਬੌਂਡਾਂ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਉੱਤੇ ਜਮਾ ਹੋਏ ਵਿਆਜ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਮੈਂਡੇਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ।

4.2 ਕੋਲਕਾਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 09.01.2001 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਰਿਟ ਕੋਰਟ ਸਹੀ ਮੰਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਕੰਪਨੀ ਕੋਰਟ, ਜੋ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਹੈ, ਵਿੱਚ ਸੀਆਰਬੀ ਕੈਪੀਟਲ ਖਿਲਾਫ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਰਲੀਕਰਣ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਖਿਲਾਫ ਇੰਟਰਕੋਰਟ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਿਆ ਗਿਆ। ਪਲੇਂਟਿਫ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਉੱਤੇ, ਸ਼ੰਕਰ ਲਾਲ ਸਰਾਫ (ਪਲੇਂਟਿਫ ਦਾ ਪੂਰਵ-ਹਿੱਤਧਾਰਕ) ਨੇ ਕੰਪਨੀ-ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਤਰਲੀਕਰਣ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅੰਤਰਿਮ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਕਤ ਲੈਣ-ਦੇਣਾਂ ਨੂੰ ਤਰਲੀਕਰਣ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ, ਕੰਪਨੀਆਂ ਐਕਟ, 1956 ਅਧੀਨ।

4.3 17 ਦਸੰਬਰ, 2004 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਿੱਖਿਆਪ੍ਰਾਪਤ ਕੰਪਨੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਵਿਵਾਦਿਤ ਬੌਂਡ ਲਿਕੁਇਡੇਸ਼ਨ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹਨ ਅਤੇ ਸ਼ੰਕਰ ਲਾਲ ਸਰਾਫ ਨੂੰ ਮਾਮਲਾ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। 17 ਫਰਵਰੀ, 2005 ਨੂੰ ਕੰਪਨੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸੰਚਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਬੌਂਡ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਫਿਰ 21 ਫਰਵਰੀ, 2005 ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਮੁੱਖ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਤਾਰੀਖ ਤੱਕ ਦੇ ਵਿਆਜ ਨਾਲ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਐਮ/ਐਸ ਐਸਆਈਬੀਸੀਓ ਨੂੰ ਟੀਡੀਐਸ ਕਟੌਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਲਗਭਗ 20% ਦੀ ਦਰ ਤੇ। 24 ਫਰਵਰੀ, 2005 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ, ਮੁਦਈ ਨੇ ਟੀਡੀਐਸ ਕਟੌਤੀ ਦੀ ਦਰ ਉੱਤੇ ਐਤਰਾਜ਼ ਜਤਾਇਆ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੇ ਵਧੀਕ ਟੀਡੀਐਸ ਕਟੌਤੀਆਂ ਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਰੁਪਏ 58,86,833/- ਦੀ ਰਕਮ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ।

4.4 ਸੀਐਸ ਨੰਬਰ 79/2006 ਵਿੱਚ ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਆਰੋਪ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਆਡਿਟ ਦੌਰਾਨ ਪਾਇਆ ਕਿ ਵਿਆਜ 31 ਅਕਤੂਬਰ, 2005 ਤੱਕ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਰਕਮ ਅਤੇ ਬੌਂਡਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਆਜ ਦੀ ਦੇਰੀ ਭੁਗਤਾਨ ਉੱਤੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ਮੰਗ ਉੱਤੇ 10 ਨਵੰਬਰ, 2005 ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਮੰਗ ਉਠਾਈ ਗਈ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ 23 ਨਵੰਬਰ, 2005 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜਵਾਬੀ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਦੀ ਕੀਤੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਨਕਾਰ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਐਮ/ਐਸ ਐਸਆਈਬੀਸੀਓ ਨੇ ਐਮ/ਐਸ ਐਸਆਈਡੀਬੀਆਈ ਤੋਂ ਰੁਪਏ 3,25,54,483/- ਦੀ ਰਕਮ ਲਈ ਸੀਐਸ ਨੰਬਰ 79/2006 ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ।

4.5 ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਦੇਰੀ ਭੁਗਤਾਨ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਉਪਰੋਕਤ ਬੌਂਡਾਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਮੁਕਤੀ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਉੱਤੇ ਵਿਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੀਆਰਬੀ ਕੈਪੀਟਲ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਲਿਕੁਇਡੇਸ਼ਨ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਇੱਕ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਬੌਂਡਾਂ ਦਾ ਮਾਲਕ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ 10 ਫਰਵਰੀ, 1997 ਅਤੇ 7 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1997 ਨੂੰ ਸ਼ੰਕਰ ਲਾਲ ਸਰਾਫ ਨੂੰ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਆਰਬੀਆਈ ਨੇ 9 ਜੂਨ, 1997 ਨੂੰ

ਇੱਕ ਫੈਕਸਿਮਾਈਲ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਸੀਆਰਬੀ ਕੈਪੀਟਲ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਗਰੁੱਪ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਜਿਹੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵੀ ਤਬਾਦਲਾ, ਰਜਿਸਟਰ ਕੋਈ ਲੀਨ ਜਾਂ ਅਨਿਵਾਰਿਤ ਤੌਰ ਤੇ ਨਿਪਟਾਰਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਬਿਨਾਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਕੰਪਨੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਆਧਿਕਾਰਿਕ ਲਿਕੁਇਡੇਟਰ ਦੀ ਪੂਰਵ ਅਨੁਮਤੀ ਤੋਂ। ਚੂੰਕਿ ਸ਼ੰਕਰ ਲਾਲ ਸਰਾਫ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਉਪਰੋਕਤ ਬੌਂਡਾਂ ਉੱਤੇ ਆਪਣਾ ਨਾਮ ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ 23 ਦਸੰਬਰ, 1997 ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਆਰਬੀਆਈ ਤੋਂ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਸਲਾਹ ਮੰਗਣ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਮੰਗਿਆ ਜੋ ਕਿ 29 ਜਨਵਰੀ, 1998 ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਆਰਬੀਆਈ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਆਧਿਕਾਰਿਕ ਲਿਕੁਇਡੇਟਰ ਨਾਲ ਮਾਮਲਾ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜੋ ਕਿ 1 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1998 ਨੂੰ ਅਨੁਸਾਰਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

4.6 ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 18 ਜੁਲਾਈ, 2001 ਤੱਕ ਕਈ ਯਾਦਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਧਿਕਾਰਤ ਲਿਕੁਇਡੇਟਰ ਵਲੋਂ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਖੜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਵਲੋਂ ਲਗਾਏ ਗਏ ਪਾਬੰਦੀ ਕਾਰਨ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਅਗੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੋਲਕਾਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਲਿਖਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਨਾ ਤਾਂ ਵਿਆਜ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਪਨੀ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਲਿਕੁਇਡੇਸ਼ਨ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ, ਪਰਿਵਾਦੀ ਦਾ ਨਾਮ ਉਕਤ ਬੌਂਡਸ 'ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਧਾਰਕ ਨੂੰ ਮੁਕਤੀ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੱਕ ਮੂਲ ਧਨ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਆਜ ਵੀ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵਲੋਂ ਪਰਿਵਾਦੀ ਨੂੰ ਬੌਂਡਸ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਲਾਪਰਵਾਹੀ, ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਅਤੇ ਦੇਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

4.7 ਪਰਿਵਾਦੀ ਵਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੇਂਦਰੀ ਮਾਮਲਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਮੁੱਖ ਰਕਮ ਅਤੇ ਵਿਆਜ, ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਪਰਿਪੱਕਤਾ ਅਵਧੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇਰੀ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਵਿਆਜ ਦੇਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਪਰਿਵਾਦੀ ਅਨੁਸਾਰ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਬੇਵਜਹ ਉਕਤ ਰਕਮ ਰੋਕੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੀ ਪਾਬੰਦੀ ਅਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਅਤੇ ਲੰਬਿਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਾਰਨ, ਪਰਿਪੱਕਤਾ ਦੀ ਤਾਰੀਖ 'ਤੇ ਪਰਿਪੱਕਤਾ ਦੀ ਰਕਮ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਓਂ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੁਆਰਾ 9 ਜੂਨ, 1999 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਕਸਿਮਾਈਲ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਈ।

I. ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਰਣੇ

5. ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਾਇਲ ਜੱਜ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸੀ.ਆਰ.ਬੀ. ਕੈਪੀਟਲ ਦੇ ਸਿਕਿਊਰਿਟੀਜ਼ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵੀ ਤਬਾਦਲਾ, ਰਜਿਸਟਰ ਕੋਈ ਲੀਨ ਜਾਂ ਅਨਿਵਾਰਿਆਂ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਪਸ਼ਟ ਸ਼ਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰਤ ਲਿਕੁਇਡੇਟਰ ਦੀ ਆਗਿਆ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵਿਆਜ, ਡਿਵੀਡੈਂਡ ਜਾਂ ਮੂਲ ਧਨ ਨਾਲ ਨਾ ਵਿੱਛੋੜਨਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੰਪਨੀ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਇਹ ਵੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ 10 ਅਪ੍ਰੈਲ 1997 ਨੂੰ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. (ਸੋਧ) ਐਕਟ 1997 ਦੀ ਧਾਰਾ 45-ਐਮ.ਬੀ. ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਕਤ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੀ ਆਗਿਆ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਆਪਣੇ ਮੁਨਾਫੇ ਅਤੇ ਸੰਪਤੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਕਰੀ, ਤਬਾਦਲਾ, ਚਾਰਜ ਜਾਂ ਮੋਰਟਗੇਜ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਨਾ ਕਰੇ ਇਕ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਅਵਧੀ ਲਈ ਉਕਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ। 22 ਮਈ 1997 ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਲਿਕੁਇਡੇਟਰ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਾ ਬੌਂਡਸ ਨੂੰ ਕੰਪਨੀਜ਼ ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 531 ਅਧੀਨ ਧੋਖਾਧੜੀ ਪਸੰਦ ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਕੰਪਨੀ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ 17.12.2004 ਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਅਸਲੀ ਹਨ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਲਿਕੁਇਡੇਟਰ ਦੇ ਉਦਾਹਰਣ 'ਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਪਸੰਦ ਵਜੋਂ ਐਲਾਨਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ਾ ਬੌਂਡਸ 'ਤੇ ਕੁਝ ਦਾਅਵਾ ਸੀ।

5.1 ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਬੈਂਕਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਬੈਂਕਿੰਗ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਵਪਾਰ ਵਿਸਥਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਚੁਕਤਾ ਪੂੰਜੀ, ਰਿਜ਼ਰਵ ਫੰਡਸ, ਨਕਦੀ ਫੰਡਸ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਬੈਂਕਿੰਗ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਗਾਊਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸਰੋਤਾਂ ਦੇ ਆਵੰਟਨ ਆਦਿ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪੈਰਾਮੀਟਰ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ। ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਨੀਤੀ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼/ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ

ਕਿ 'ਆਈ.ਸੀ.ਆਈ.ਸੀ.ਆਈ. ਬੈਂਕ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਓਫੀਸ਼ੀਅਲ ਲਿਕੁਇਡੇਟਰ ਆਫ ਏ.ਪੀ.ਐਸ. ਸਟਾਰ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ.' ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵੀ 'ਸੁਧੀਰ ਸ਼ਾਂਤੀਲਾਲ ਮਹਿਤਾ ਬਨਾਮ ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ ਆਫ ਇੰਡੀਆ' ਵਿੱਚ ਰੇਸ਼ੋ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੇ ਨਿਯਮਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਬੈਂਕਿੰਗ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਵਪਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰ ਸਕੇ।

5.2 ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਸਿਰਫ ਸਿਵਲ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਨਾਲ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਭਰੋਸੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵੀ ਸੱਦਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੁਸਤ ਨਹੀਂ ਬੈਠਾ ਸੀ ਪਰ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਸਲਾਹ ਲਈ ਅਤੇ ਓਫੀਸ਼ੀਅਲ ਲਿਕੁਇਡੇਟਰ ਨੂੰ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਓਫੀਸ਼ੀਅਲ ਲਿਕੁਇਡੇਟਰ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਮੰਗਿਆ ਪਰ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਅੰਤਮ ਤੌਰ 'ਤੇ 17 ਦਸੰਬਰ, 2004 ਨੂੰ, ਸ਼ੰਕਰ ਲਾਲ ਸਰਾਫ ਦੀ ਕੰਪਨੀ-ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀ ਸਫਲ ਰਹੀ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਾਇਲ ਜੱਜ ਨੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਇਸ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵੱਲੋਂ ਮੋਚੁਰਿਟੀ ਰਾਸ਼ੀ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਵਿੱਚ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਦੇਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਗਵਾਹ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਵਧੀਆ ਵਿਆਜ ਨੂੰ ਵਧੀਆ ਵਿਆਜ ਸਿਰ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਇਸਦਾ ਕੋਈ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਤੋਂ ਕੋਈ ਲਾਭ ਲਿਆ ਗਿਆ।

5.3 ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

(ਏ) ਪ੍ਰਾਰਥੀ ਵੱਲੋਂ ਬੌਂਡਾਂ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸੀ.ਆਰ.ਬੀ. ਕੈਪੀਟਲ ਖਿਲਾਫ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ 9.6.1997 ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਪ੍ਰਾਰਥੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੀ.ਆਰ.ਬੀ. ਕੈਪੀਟਲ ਦੇ ਬੌਂਡਾਂ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰ ਨਾ ਕਰੋ ਜਾਂ ਓਫੀਸ਼ੀਅਲ ਲਿਕੁਇਡੇਟਰ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾਲ ਵਿਛੋੜਾ ਨਾ ਕਰੋ। ਇਸ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਜੱਜ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਪ੍ਰਾਰਥੀ ਨੇ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਓਫੀਸ਼ੀਅਲ ਲਿਕੁਇਡੇਟਰ ਤੋਂ ਇਜਾਜ਼ਤ ਮੰਗ ਕੇ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ ਜਿਥੇ ਉਚਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਤੁਰੰਤ ਬੌਂਡਾਂ ਅਧੀਨ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੁਆਰਾ। ਇਸ ਲਈ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਿਆ।

(B) ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਟ੍ਰਾਇਲ ਜੱਜ ਨੇ ਮੁਦਾਈ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਬਾਂਡਾਂ ਅਧੀਨ ਭੁਗਤਾਨ ਨੂੰ ਫਰਵਰੀ, 2005 ਵਿੱਚ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ, ਸਮੇਤ ਵਿਆਜ। ਮੁਦਾਈ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਲਗਭਗ 8 ਮਹੀਨੇ ਤੱਕ ਸੁੱਤਾ ਰਿਹਾ, ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਅਕਤੂਬਰ 2005 ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਵਿਆਜ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਚੂੰਕਿ ਮੁਦਾਈ ਨੇ ਬਿਨਾ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਨਕਦੀਕਰਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਭਗਵਤੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਵਹਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕ□ਤੀ ਸੀ। ਭਗਵਤੀ ਪ੍ਰਸਾਦ(ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ:

"19. ਇਹ ਅਚਰਜ ਨਾਲ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨੂੰ ਵਿਵਹਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਵਿਵਹਾਰ ਸਿਰਫ ਤਦ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੇ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋਵੇ ਕਿ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਨੇ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਸ਼ਾ (ਅਸਲ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀਤ) ਨਾਲ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ: ਜਿਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਉੱਪਰ ਨੋਟਿਸ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਹ ਵੀ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਉੱਤੇ ਅਗਾਂਹ ਵਧਦੇ ਹਨ। ਹਰ ਕੇਸ ਆਪਣੇ ਤੱਥਾਂ ਉੱਤੇ ਟਿਕਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂਚਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਇੰਨਾ ਸੀ ਜੋ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਸਵੀਕਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਨੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਜੇ ਸਬੂਤ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਨੇ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਸੀ, ਉਸ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਅਨੁਸਾਰ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।"

II. ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ:

6. ਕੋਲਕਾਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਟ੍ਰਾਇਲ ਜੱਜ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਮੁਦਾਈ ਨੇ ਇੱਕ ਅੰਦਰੂਨੀ-ਅਦਾਲਤ ਅਪੀਲ ਦੀ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ APD 29/2015 ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਨੰਬਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। 25ਵੇਂ ਨਵੰਬਰ 2019 ਨੂੰ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਮੁਦਾਈ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਕਿ, ਆਰਬੀਆਈ ਦੇ ਸੰਚਾਰ ਦੀ ਮਿਤੀ 09ਵੀਂ ਜੂਨ 1997 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਜੂਨ, 1997 ਵਿੱਚ ਉਪਜੇ ਵਿਆਜ ਨੂੰ ਮੁਦਾਈ ਦੇ ਪੂਰਵਜ-ਵਿੱਚ ਸ਼ੰਕਰ ਲਾਲ ਸਰਾਫ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਰਬੀਆਈ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜੋ 23ਵੇਂ ਦਸੰਬਰ 1997 ਦੀ ਮਿਤੀ ਨਾਲ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਸੀ ਕਿ ਭੁਗਤਾਨ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਰੋਕਣਾ ਅਸੰਭਵ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਆਰਬੀਆਈ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਦੀ ਮਿਤੀ 09ਵੀਂ ਜੂਨ, 1997 ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਲਈ ਇੱਕ ਸੁਝਾਅ ਸੀ ਅਤੇ ਆਰਬੀਆਈ ਦੀ ਆਪਣੀ ਵਿਧਾਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਦੀ ਕਸਰਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਉਚਿਤ ਕਾਰਨ ਦੇ, ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਮੁਦਾਈ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਰੂਪ ਨਾਲ ਉਪਜੇ ਭੁਗਤਾਨ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦਾ ਚੁਣਾਵ ਕੀਤਾ।

6.1 ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਾ ਤਾਂ ਸਮਝੌਤੇ ਜਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਕਾਰਨ ਰੁਕਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਪਰਿਵਾਦੀ ਨੇ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਕਿ 21 ਫਰਵਰੀ 2005 ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਵਾਰੰਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਸਾਰੇ ਦਾਵੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ, ਪਰਿਵਾਦੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮੰਗਾਂ ਸਮੇਤ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਭੁਗਤਾਨ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ਮੰਗ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਹੋਰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਰੀਖਣ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਭਗਵਤੀ ਪ੍ਰਸਾਦ (ਸੁਪਰਾ) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ ਗਲਤ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਦੋਵਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਵਿਆਜ 'ਤੇ ਸਾਲਾਨਾ 6% ਸਾਦਾ ਵਿਆਜ, ਵਿਆਜ ਦੇ ਜਮਾ ਹੋਣ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਰਕਮ 'ਤੇ ਸਾਲਾਨਾ 8% ਸਾਦਾ ਵਿਆਜ 29.02.2020 ਤੱਕ ਦੇਣ ਲਈ।

III. ਚਰਚਾ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ:

7. ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਕੋਲਕਾਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੀਆਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਰਾਹਤ ਮੰਗਦਾ ਹੈ। ਜਦਕਿ, ਪਰਿਵਾਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਿਆਜ ਦੇ ਉੱਪਰ pendente lite ਵਿਆਜ ਮੰਗਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਰਕਮ 'ਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਆਜ ਦੀ ਦਰ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

7.1 ਕੋਲਕਾਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਅਪੀਲੀਅਤ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਅਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਮਿਸਟਰ ਕੇ ਵੀ ਵਿਸਵਨਾਥਨ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਕੌਂਸਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਲਈ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਦਲੀਲਾਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ:-

(i) ਸਿਡਬੀ ਜਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ RBI ਦੁਆਰਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮਝਦਾਰ ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾ ਕਰੇਗੀ;

(ii) ਬਾਂਡਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਭੁਗਤਾਨ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ, ਦੁਆਰਾ ਬਾਂਡ ਦੇ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ, 1956 ਦੇ S. 531 ਦੇ ਤਹਿਤ CRB ਕੈਪੀਟਲ ਇੱਕ ਧੋਖਾਧੜੀ ਵਾਲੀ ਤਰਜੀਹ ਹੈ;

(iii) ਐਸ.ਆਈ.ਬੀ.ਸੀ.ਓ. ਨੇ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਬੌਂਡ ਖਰੀਦੇ 'ਸ਼ੱਕੀ ਸਪੈਲ' ਵਿੱਚ ਇਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਾਲ ਕਿ ਦੋ ਕਿਸਤਾਂ ਦਾ ਵਿਆਜ ਜਮਾ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ; ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਏਕ "ਉਚਿਤ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਕ" ਹੈ; ਇਸਦੇ ਸਿਰਲੇਖ 'ਤੇ ਬੱਦਲ ਹੈ;

(iv) ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾ ਨੇ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ./ਸਰਕਾਰੀ ਲਿਕੁਇਡੇਟਰ ਨੂੰ ਅਨੇਕਾਂ ਪੱਤਰ ਭੇਜ ਕੇ ਸਕ੍ਰਿਆ ਰੂਪ ਵਿੱਚ

ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ; ਰਕਮਾਂ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰੋਕੇ ਜਾਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ;

(v) ਨਾ ਤਾਂ ਸਰਾਫ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਐਸ.ਆਈ.ਬੀ.ਸੀ.ਓ. ਨੇ ਪਿਛਲੀ ਲਿਟੀਗੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਬਿਆਜ ਜਾਂ ਬੈਂਡਾਂ ਦੀ ਪਰਿਪਕਵਤਾ ਰਕਮਾਂ ਦੇ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਬਿਆਜ ਦਾ ਦਾਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ; ਰਚਨਾਤਮਕ ਰੀਜ਼ੂਡੀਕਾਟਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ;

(vi) ਕੀਤੇ ਗਏ ਭੁਗਤਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਹ 'ਸਮਝੌਤਾ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ' ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ;

(vii) ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ/ਐਸ.ਆਈ.ਬੀ.ਸੀ.ਓ. ਦਾ ਬਿਆਜ ਪੈਂਡੇਂਟੇ ਲਾਈਟ ਲਈ ਦਾਵਾ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪਿੱਛੋਂ ਆਇਆ ਵਿਚਾਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ;

7.2 ਉਲਟ, ਮਿਸਟਰ ਸਬਯਾਸਾਚੀ ਚੌਧਰੀ, ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ ਜੋ ਮੁਦਾਈ (ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ) ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ:

(i) ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸਲਾਹ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜੋ ਸੀ.ਆਰ.ਬੀ. ਕੈਪੀਟਲ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੰਪਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਸਲਾਹ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਬੈਂਡਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਮੁਦਾਈ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸਨ, ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਸੀ;

(ii) ਐਸ.ਆਈ.ਡੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ, ਭੁਗਤਾਨ ਰੋਕਣ ਦੀ, ਐਮ/ਐਸ. ਸੀ.ਆਰ.ਬੀ. ਕੈਪੀਟਲ ਦੁਆਰਾ ਧੋਖਾਧੜੀ ਪਸੰਦਗੀ ਦੇ ਅੰਦੇਸ਼ੇ 'ਤੇ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਲਿਕੁਇਡੇਟਰ ਦੁਆਰਾ, ਬੋਨਾ ਫਾਈਡ ਨਹੀਂ ਸੀ;

(iii) ਐਸ.ਆਈ.ਡੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਧੋਖਾਧੜੀ ਪਸੰਦਗੀ ਦੇ ਤਰਕ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੀਜ਼ੂਡੀਕਾਟਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮੁੱਦਾ 17 ਦਸੰਬਰ, 2004 ਨੂੰ ਕੰਪਨੀ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ;

(iv) ਭੁਗਤਾਨ ਵਚਨਪਤ੍ਰਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਰਤ ਵਚਨਬੱਧਤਾਵਾਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਸਪਰਿਕ ਵਾਅਦੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਲਈ, 'ਸਮਝੌਤਾ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ' ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ ਉੱਠਦਾ;

(v) ਮੁਦਾਈ ਨੇ ਪੈਂਡੇਂਟੇ ਲਾਈਟ ਲਈ ਬਿਆਜ ਦਾ ਦਾਵਾ ਲਗਾਤਾਰ ਟ੍ਰਾਇਲ ਦੌਰਾਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਪੀਲੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ।

IV. ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਦਾ 09.06.1997 ਸੰਚਾਰ- 'ਸਲਾਹ' ਜਾਂ 'ਨਿਰਦੇਸ਼':

8. ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਬੈਂਡਾਂ 'ਤੇ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ, ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੂੰ ਸਸਕਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਕਾਰਗਰ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ, ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਕਰਨ ਲਈ ਖਾਸ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਐਕਟ, 1934 ਅਤੇ ਬੈਂਕਿੰਗ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1949 ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ। ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਐਕਟ, 1934 ਅਨੁਸਾਰ, ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਬੈਂਕਿੰਗ ਸੰਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਵਿਆਪਕ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜਸਟਿਸ ਵੀ. ਰਾਮਾਸੁਬਰਮਣੀਅਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ, ਇੰਟਰਨੈਟ ਅਤੇ ਮੋਬਾਈਲ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ.* ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੀ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਰੌਸ਼ਨੀ ਪਾਈ, ਜੋ ਵਿੱਤੀ/ਮੌਦਰਿਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਾਲਾ ਵਿਧਾਨਕ ਸਰੀਰ ਹੈ:

“190. ਪਰ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਐਕਟ, 1934 ਅਤੇ ਬੈਂਕਿੰਗ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1949 ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ, ਉਪਰੋਕਤ ਦਲੀਲ ਕੇਵਲ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਕੇਵਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸੰਸਥਾ ਵਾਂਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਜੀਵ ਹੈ, ਜੋ ਆਪਣੇ

ਸਿਰਜਣਹਾਰ ਤੋਂ ਵੀ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਣ ਦੇ ਮੰਡੇਟ ਨਾਲ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ...ਇਸ ਲਈ, ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜੋ ਕੇਵਲ ਆਪਣੇ ਮਾਲਿਕ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਖਾਸ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕਰਨ ਦੀ ਖਾਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਤੱਕ ਦਾ ਸਮਾਵੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਦਰਜੇ ਦੇ ਪੈਡਸਟਲ 'ਤੇ ਰੱਖਣਾ, ਐਕਟ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਨਾਲ ਹਿੰਸਾ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ।“

8.1 ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਐਕਟ, 1934 ਦੇ ਚੈਪਟਰ IIIB ਰਾਹੀਂ, ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹਰ ਗੈਰ-ਬੈਂਕਿੰਗ ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾਨ (ਐਨ.ਬੀ.ਐਫ.ਸੀ.) ਦੇ ਆਚਰਣ ਨੂੰ ਰੈਗੂਲੇਟ ਅਤੇ ਮੋਨੀਟਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਐਕਟ, 1934 ਦੇ ਐਸ. 45-IA ਅਧੀਨ, ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਜਾਂ ਜਮਾਕਰਤਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਜਾਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਰੈਗੂਲੇਟ ਕਰਨ ਲਈ, ਨੀਤੀ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਐਨ.ਬੀ.ਐਫ.ਸੀ.ਜ਼ ਨੂੰ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਐਸ. 45-K ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੂੰ ਐਨ.ਬੀ.ਐਫ.ਸੀ.ਜ਼ ਸੰਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜਮਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਜਦਕਿ, ਐਸ. 45-L ਅਧੀਨ, ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾਨ ਤੋਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੰਗਣ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਰੈਗੂਲੇਟ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਆਮ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਐਕਟ, 1934 ਦੇ ਐਸ. 45-M ਅਧੀਨ ਐਨ.ਬੀ.ਐਫ.ਸੀ.ਜ਼ 'ਤੇ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੁਆਰਾ ਚੈਪਟਰ IIIB ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਾਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਵੇਰਵੇ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

8.2 ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੀ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੂੰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਬੈਂਕਿੰਗ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1949 ਅਧੀਨ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਬੈਂਕਿੰਗ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1949 ਦੇ ਐਸ. 35-A ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਾਂ ਜੋ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੂੰ ਬੈਂਕਿੰਗ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ: -

“35A. ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ:

(1) ਜਦੋਂ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ-

(a) ਜਨਹਿਤ ਵਿੱਚ; ਜਾਂNONE NONE

(aa) ਬੈਂਕਿੰਗ ਨੀਤੀ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ; ਜਾਂNONE NONE

(b) ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੈਂਕਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਲਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣਾ ਜੋ ਜਮਾਕਰਤਾਓਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਬੈਂਕਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਹੋਵੇ; ਜਾਂNONE NONE

(c) ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੈਂਕਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਸਹੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਬੈਂਕਿੰਗ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬੈਂਕਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ; ਇਹ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਜਿਵੇਂ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ ਉਹਨਾਂ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਬੈਂਕਿੰਗ ਕੰਪਨੀਆਂ ਜਾਂ ਬੈਂਕਿੰਗ ਕੰਪਨੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਉਹਨਾਂ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਪਾਲਣ ਲਈ ਬੱਧ ਹੋਣਗੇ।”NONE NONE

8.3 ਆਰਬੀਆਈ ਐਕਟ, 1934 ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ S. 45-MB ਉਪਰੋਕਤ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਆਰਬੀਆਈ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਗੈਰ-ਬੈਂਕਿੰਗ ਵਿੱਤੀ ਦੁਆਰਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸੰਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕੰਪਨੀਆਂ, ਜਦੋਂ ਉਹ RBI ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਸੰਦਰਭ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:NONE NONE

“45MB. ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਵਿਲੀਨੀਕਰਨ ਉੱਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ:

(1) ਬੈਂਕ ਦੀ ਪੂਰਵ ਲਿਖਤੀ ਆਗਿਆ ਬਿਨਾਂ ਆਪਣੀ ਸੰਪਤੀ ਅਤੇ ਸੰਪਦਾਓਂ ਨਾਲ ਵੇਚਣ, ਹਸਤਾਂਤਰਿਤ ਕਰਨ, ਚਾਰਜ ਜਾਂ ਬੰਧਕ ਬਣਾਉਣ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣਾ:

(2) ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਜਾਂ ਸਾਧਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਬੈਂਕ, ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣ 'ਤੇ ਮਜਬੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਕਰੋ, ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਗੈਰ-ਬੈਂਕਿੰਗ ਵਿੱਤੀ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਵਾਲਾ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੱਕ ਦੀ ਅਵਧੀ ਲਈ ਬਿਨਾਂ ਪੂਰਵ ਲਿਖਤੀ ਆਗਿਆ ਦੇ ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਅਤੇ ਸੰਪਦਾਓਂ ਨਾਲ ਵੇਚਣ, ਹਸਤਾਂਤਰਿਤ ਕਰਨ, ਚਾਰਜ ਜਾਂ ਬੰਧਕ ਬਣਾਉਣ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣਾ।"

8.4 ਇਸ ਮੋੜ 'ਤੇ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੇ ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਠੀਕ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਕੱਢਿਆ ਜਾਵੇ ਜੋ ਕਿ 09.06.1997 ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

"ਅਸੀਂ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਐਮ/ਐਸ. ਸੀ.ਆਰ.ਬੀ. ਕੈਪੀਟਲ ਮਾਰਕੇਟਸ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਨੇ ਤੁਹਾਡੇ ਸੰਸਥਾਨ ਦੇ ਹਿੱਸੇ/ਬੌਂਡ/ਹੋਰ ਸੁਰੱਖਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹੋ, ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ ਉਕਤ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਬੰਦ ਹੋਣ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਯਾਚਿਕਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰਾਂ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਨੂੰ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਨਾ ਲਿਆਓ; ਕਿਸੇ ਵੀ ਲੀਨ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰ ਨਾ ਕਰੋ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੁਰੱਖਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਨਾ ਕਰੋ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਬਿਨਾਂ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਆਧਿਕਾਰਿਕ ਲਿਕੁਇਡੇਟਰ ਦੀ ਆਗਿਆ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵਿਆਜ/ਲਾਭਾਂਸ਼ ਜਾਂ ਮੂਲ ਨਾਲ ਵਿਛੋੜਾ ਕਰੋ; ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰੋ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਸੰਸਥਾਨ ਨਾਲ ਕੰਪਨੀ/ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੇ ਗਏ ਨਿਵੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿਓ।"

8.5 ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ, ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੰਚਾਰ ਵਿੱਚ ਐਸ.ਆਈ.ਬੀ.ਸੀ.ਓ. ਨੂੰ ਸੀ.ਆਰ.ਬੀ. ਕੈਪੀਟਲ ਖਿਲਾਫ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੰਦ ਹੋਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਸੁਰੱਖਿਆਵਾਂ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਨਾਲ ਵਿੱਛੋੜਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਮਨਾਹੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸੰਚਾਰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਾਰਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਇਹ ਤਰਕ ਦੇਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਤਸਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੇਵਲ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਤੋਂ ਇੱਕ 'ਸਲਾਹ' ਹੈ, ਅਤੇ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨਯੋਗ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ।

8.6 ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪਿਛਲੀ ਸੂਚਨਾ ਦੀ ਤਾਰੀਖ 10.04.1997 ਨੂੰ, ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ ਸੀ.ਆਰ.ਬੀ. ਕੈਪੀਟਲ (ਇੱਕ ਐਨ.ਬੀ.ਐਫ.ਸੀ.), ਨੂੰ 'ਜਨਹਿੱਤ' ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸੰਪਤੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਚਾਰਜ ਬਣਾਉਣ ਜਾਂ ਵਿਛੋੜਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਤਦਨੁਸਾਰ 09.06.1997 ਦੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਕਾ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਉਕਤ ਐਨ.ਬੀ.ਐਫ.ਸੀ. ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੁਰੱਖਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੈਸੇ ਨਾਲ ਵਿੱਛੋੜਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ, 10.04.1997 ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਸੂਚਨਾ ਦੀ ਤਾਰੀਖ 'ਤੇ, ਬੌਂਡ ਸ਼ੰਕਰ ਲਾਲ ਸਰਾਫ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਵਿੱਚ ਸਨ, ਅਤੇ ਸੀ.ਆਰ.ਬੀ. ਕੈਪੀਟਲ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਨ, ਫਿਰ ਵੀ ਸੂਚਨਾ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ 09.06.1997 ਦੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਕਾ ਅਜੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ੰਕਰ ਲਾਲ ਸਰਾਫ ਦੀ ਮਾਲਕੀ 'ਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਛਾਇਆ ਸੀ।

8.7 ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਸੰਯੁਕਤ ਪੜ੍ਹਾਈ ਸਾਫ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ 'ਜਨਹਿੱਤ' ਲਈ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੈਂਕਿੰਗ ਸੰਸਥਾਨ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਿਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਐਨ.ਬੀ.ਐਫ.ਸੀ. ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਵਿੱਛੋੜੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ। 'ਜਨਹਿੱਤ' ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਕੋਈ ਸਖਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸਨੂੰ ਜਿਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਆਪਣੇ ਅਰਥ ਨੂੰ ਉਸ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਜਿਥੇ ਇਹ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਲੈਣ-ਦੇਣ, ਸਮਾਜ ਦੀ ਹਾਲਤ ਅਤੇ ਇਸਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ। ਨਿਆਂਕਾ ਵੀ. ਰਾਮਸੁਬ੍ਰਮਾਣੀਅਨ, ਇੰਟਰਨੈਟ ਅਤੇ ਮੋਬਾਈਲ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, (ਸੁਪਰਾ), ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਲਈ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ, 'ਜਨਹਿੱਤ' ਨੂੰ ਬੈਂਕਿੰਗ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1949

ਦੀ ਧਾਰਾ 35-ਏ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਅਰਥ ਦਿੱਤਾ:

“176. .....ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਹੋਰ ਥਾਂ ਤੇ ਦਸਿਆ ਹੈ, ਧਾਰਾ 35-ਏ ਅਧੀਨ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਚਾਰ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਨਾਮਤ: (i) ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ, (ii) ਬੈਂਕਿੰਗ ਨੀਤੀ ਦਾ ਹਿੱਤ, (iii) ਜਮਾਕਰਤਾਓਂ ਦਾ ਹਿੱਤ ਅਤੇ (iv) ਬੈਂਕਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਹਿੱਤ। ‘ਬੈਂਕਿੰਗ ਨੀਤੀ’ ਦੀ ਅਭਿਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 5(ca) ਵਿੱਚ (i) ਬੈਂਕਿੰਗ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ, (ii) ਮੁਦਰਾ ਸਥਿਰਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਅਤੇ (iii) ਸੁਚੱਜੀ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨੀਤੀ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ। ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਆਪਕ ਹੈ...”

8.8 ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਵਿਚਾਰਨ ਦੇ ਛੱਡਣ ਉੱਤੇ, ਅਸੀਂ ਪੀਅਰਲੈਸ ਜਨਰਲ ਫਾਇਨਾਂਸ ਅਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਜਸਟਿਸ ਐਨ. ਐਮ. ਕਸਲੀਵਾਲ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਨਾਲ, ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ:

“71. ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸ਼ਕਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਟਰੇਸ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੇ ਛੱਡਣ ਨਾਲ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜਾਂ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 114(e) ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਧਾਰਣਾ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਉੱਤੇ ਸੰਤੋਸ਼ਜਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ 45-L ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੀ ਦੁਹਰਾਈ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ ਧਾਰਾ 45-L ਅਧੀਨ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਧਾਰਾ 45-L ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਉਲਲੇਖਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੇ ਆਵਸ਼ਯਕ ਉਚਾਰਣ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ, ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ ਧਾਰਾ 45-L ਅਧੀਨ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਭਾਵੇਂ ਹੋਰ ਵੀ ਧਾਰਾ 45-K(3) ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੈ।" (ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

8.9 ਉਪਰੋਕਤ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਰਿਣਾਮ ਹੋਣ ਲਈ। ਸਭ ਕੁਝ ਜੋ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਅਜਿਹਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ।

8.10 ਬਚਾਵਪੱਖ ਲਈ ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ ਦੀ ਸਲਾਹ ਸਾਡੇ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਬਲ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਐਕਟ, 1934 ਅਤੇ ਬੈਂਕਿੰਗ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1949 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤੋਂ ਅਧਿਕਾਰ ਇਕੱਠਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪੀਅਰਲੈਸ ਜਨਰਲ ਫਾਇਨਾਂਸ (ਆਈ)8 ਵਿੱਚ, ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਐਕਟ, 1934 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 45-ਕੇ ਅਤੇ 45-ਐਲ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਜਸਟਿਸ ਡੀ ਐਮ ਕਸਲੀਵਾਲ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਨਾਲ ਬੋਲਦਿਆਂ, ਸਟੇਟ ਆਫ ਯੂ.ਪੀ. ਬਨਾਮ ਬਾਬੂ ਰਾਮ ਉਪਾਧਿਆਯ9, ਅਤੇ ਐਨ.ਕੇ. ਪ੍ਰਸਾਦ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਸਰਕਾਰ ਆਫ ਏ.ਪੀ.10 ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਐਕਟ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਉਸੇ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇੰਟਰਨੈਟ ਅਤੇ ਮੋਬਾਈਲ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ(ਆਈ) ਸੁਪਰਾ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਬੇਬਾਕ ਹੈ ਕਿ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼, ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਬਾਧਿਆਤਮਕ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨਯੋਗ ਹੈ।

8.11 ਸੁਧੀਰ ਸ਼ਾਂਤੀਲਾਲ ਮਹਿਤਾ 12 (ਸੁਪਰਾ), ਜਸਟਿਸ ਐਸ.ਬੀ. ਬੈਂਕਿੰਗ ਦੇ S. 35-A ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨਾ ਨਿਯਮ, 1949 ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ, ਸਹੀ ਸਮਝਿਆ ਕਿ ਉਕਤ ਉਪਬੰਧ ਅਧੀਨ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਬੈਂਕਿੰਗ ਕੰਪਨੀਆਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦ ਹਨ:

"57. ਬੈਂਕਿੰਗ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 21 ਅਤੇ 35-ਏ ਅਤੇ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, 1934 ਦੀ ਧਾਰਾ 45-ਐਲ ਵਿੱਚ ਸਮਾਹਿਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਕਸਰਤ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 36(1) ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਕਸਰਤ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਅਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਧਾਰਾ 36 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਬੈਂਕਿੰਗ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਚੇਤਾਵਨੀ ਜਾਂ ਮਨਾਹੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ 1949 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 21 ਅਤੇ 35-ਏ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਬੰਧਨਯੋਗ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ...

58. ਇਹ ਕਿ ਕੋਈ ਸਰਕਾਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਪਰਿਪੱਤਰ ਪੱਤਰ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਜਾਂ ਇਸਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਾਕਤ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਸਟੈਚਯੂਟ ਦੀ ਕਿਸਮ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਮਨਸ਼ਾ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਬੈਂਕਿੰਗ ਕੰਪਨੀਆਂ ਉੱਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੇ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਹਾਂ ਕਿ ਉਕਤ ਪਰਿਪੱਤਰ ਪੱਤਰ ਬੈਂਕਿੰਗ ਕੰਪਨੀਆਂ ਉੱਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਯੂਸੀਓ ਬੈਂਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਉਕਤ ਪਰਿਪੱਤਰ ਪੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਬੰਧੇ ਹੋਏ ਸਨ। (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

8.12 ਜਸਟਿਸ ਐਸ. ਸੀ. ਅਗਰਵਾਲ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬੋਲਦਿਆਂ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਬਨਾਮ ਪੀਅਰਲੈਸ ਜਨਰਲ ਫਾਇਨਾਂਸ ਅਤੇ ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ (1) ਵਿੱਚ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਐਕਟ, 1934 ਦੀ ਧਾਰਾ 45-ਕੇ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਅਸਰਦਾਰ ਲਾਗੂਕਾਰੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ:

“27. ...ਸਮਰੱਥਨ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਸਿਦਾਂਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਕੁਝ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ ਤੇ ਇਹ ਵੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਅਨਿਵਾਰਯ ਹੈ ਉਹ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। (ਕ੍ਰੈਜ਼ ਆਨ ਸਟੈਚਯੂਟਸ, 7ਵੀਂ ਐਡਨ. ਪੀ. 258 ਨੂੰ ਵੇਖੋ।) ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਅਸਰਦਾਰ ਅਤੇ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸਹਾਇਕ ਅਤੇ ਘਟਨਾਤਮਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵੀ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ।”

8.13 ਸੰਬੰਧਿਤ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਅਸਰਦਾਰ ਲਾਗੂਕਾਰੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੂੰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨਾ ਸਿਰਫ ਇਲਾਜੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਪਰ ਰੋਕਥਾਮ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗਣੇਸ਼ ਬੈਂਕ ਆਫ ਕੁਰੁੰਦਵਾਡ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਲਈ, ਬੈਂਕ ਲਈ ਕਿਸੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਦੰਡਾਤਮਕ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਸੰਬੰਧਿਤ ਆਦੇਸ਼ਾਂ/ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅਸਰਦਾਰ ਤੌਰ ਤੇ ਪਾਲਣਾ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

8.14 ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਐਕਟ, 1934 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 45-ਐਮ.ਬੀ. ਅਤੇ ਬੈਂਕਿੰਗ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1949 ਦੀ ਧਾਰਾ 35-ਏ ਅਧੀਨ ਸਾਡੀ ਸਮਝ ਅਨੁਸਾਰ 09 ਜੂਨ, 1997 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੰਚਾਰ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਹੈ। ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਵੱਲੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮਰਥਨ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਾ ਕਰਨਾ, ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਕੁਦਰਤ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਦਲਦਾ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਜਿਵੇਂ ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ 'ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ' ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ 10.04.1997 ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੂਚਨਾ ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਲੱਲੇਖ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸੀ.ਆਰ.ਬੀ. ਕੈਪੀਟਲ ਦੇ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟਰਾਂ ਅਤੇ ਕਰਜ਼ਦਾਰਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਮਿਤੀ 09.06.1997 ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਉਚਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਆਧਾਰ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 45-ਐਮ.ਬੀ. ਅਤੇ ਬੈਂਕਿੰਗ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 35-ਏ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਲਈ ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ ਦਾ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ 09.06.1997 ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ 10.04.1997 ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੀ 09.06.1997 ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਈ, ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਨੋਟ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇੱਕ

ਬੈਂਕਿੰਗ ਸੰਸਥਾ ਹੈ।

8.15 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਿਤ, ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਸੂਚਨਾ ਦੀ ਅਸਲ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਦਾਅਵੇ 'ਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪਾਵੇਗੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰਿਵਾਦੀ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਸਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਸੂਚਨਾ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਤਾਂ ਬਿਨਾਂ ਇਸਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਰਾਹਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਸਾਡੇ ਖਿਆਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ, ਮੌਜੂਦਾ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਇੱਕ ਅੰਤ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

8.16 ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਦੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਵੱਲੋਂ ਲਗਾਏ ਗਏ ਪਾਬੰਦੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਹੋਰ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਲਈ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਪਰਿਵਾਦੀ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਚਾਅ ਸੈੱਟ ਆਉਟ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਆਪਣੇ ਜੋਖਮ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕੀਤਾ। ਇੱਥੇ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਪਰਿਵਾਦੀ ਹੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵੀ ਰਾਹਤ ਮੰਗਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

8.17 ਸਾਡੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪਰਿਵਾਦੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੂਰਵਜ-ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਵਾਲੇ, ਸ਼ੰਕਰ ਲਾਲ ਸਰਾਫ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਜੁਲਾਈ, 1997 ਵਿੱਚ ਜਮਾ ਹੋਈ ਵਿਆਜ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੇ 09.06.1997 ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਾਲ, ਬਰਾਬਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਇਸ ਵਿਚੋਲੇਪਨ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੰਕਰ ਲਾਲ ਸਰਾਫ ਨੂੰ ਅਦਾਇਗੀ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਪਰਿਵਾਦੀ ਆਪਣੇ ਲਈ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਪੂਰਵਜ-ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਵਾਲੇ ਦੇ ਕਾਰਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਲਾਭ ਜਾਂ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।

V. ਸ਼ੈਡੋ ਓਵਰ ਸ਼ੰਕਰ ਲਾਲ ਸਰਾਫ ਦਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ:

9. ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਐਕਟ, 1956 (ਜੋ ਕਿ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਐਕਟ, 2013 ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਧਾਰਾਵਾਂ 328 ਅਤੇ 329 ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ) ਦੀ ਧਾਰਾ 531 ਇਸ ਸਵਾਲ ਲਈ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਹੈ, ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

“531. ਧੋਖਾਧੜੀ ਪਸੰਦ:

(1) ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਤਬਾਦਲਾ, ਚਲ ਜਾਂ ਅਚਲ, ਮਾਲ ਦੀ ਸਪੁਰਦਗੀ, ਭੁਗਤਾਨ, ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕੋਈ ਕਾਰਜ ਜੋ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦੇ ਬੰਦ ਹੋਣ ਦੇ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤਾ, ਲਿਆ ਜਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਿਵਾਲੀਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦੇ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤਾ, ਲਿਆ ਜਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਦਿਵਾਲੀਆਪਨ ਵਿੱਚ ਧੋਖਾਧੜੀ ਪਸੰਦ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ, ਜੇਕਰ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਬੰਦ ਹੋਣ ਦੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਕਰਜ਼ਦਾਰਾਂ ਦੀ ਧੋਖਾਧੜੀ ਪਸੰਦ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅਵੈਧ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ...” (ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

9.1 ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 441(2) ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਵੈਚਛਿਕ ਬੰਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਬੰਦ ਹੋਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਤੁਰੰਤ ਹਵਾਲੇ ਲਈ, ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 441 ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

“441. ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਬੰਦ ਹੋਣ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ:

(1) ਜਿੱਥੇ, ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਬੰਦ ਹੋਣ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਸਵੈਚਛਿਕ ਬੰਦ ਹੋਣ ਲਈ ਇੱਕ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਬੰਦ ਹੋਣ ਨੂੰ ਉਸ ਮਤਾ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਜਬ ਤਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਧੋਖਾਧੜੀ ਜਾਂ ਗਲਤੀ ਦੇ ਸਬੂਤ ਤੇ, ਹੋਰ ਕੁਝ ਸੋਚਣ ਲਈ ਉਚਿਤ ਨਾ

ਸਮਝੇ, ਸਵੈਚਛਿਕ ਬੰਦ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਸਾਰੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਵੈਧ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(2) ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਬੰਦ ਹੋਣ ਨੂੰ ਬੰਦ ਹੋਣ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।"

9.2 ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਐਕਟ, 1956 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 531 ਅਤੇ 441(2) ਦੀ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਪੜ੍ਹਾਈ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਬਰੀ ਬੰਦ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਤਬਾਦਲਾ, ਬੰਦ ਹੋਣ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ, ਧੋਖਾਧੜੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਬੰਦ ਹੋਣ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੁਆਰਾ 22.05.1997 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸ਼ੰਕਰ ਲਾਲ ਸਰਾਫ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਫਰਵਰੀ, 1997 ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਬਾਦਲਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦਾ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਸ਼ੱਕ ਕਿ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਤਬਾਦਲਾ, ਧੋਖਾਧੜੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ 2019 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਭਾਗੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਜਸਟਿਸ ਮੋਹਨ ਐਮ. ਸ਼ਾਂਤਨਗੌਡਾਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਆਈ.ਡੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਬਨਾਮ ਆਫੀਸ਼ੀਅਲ ਲਿਕੁਇਡੇਟਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਧੋਖਾਧੜੀ ਪਸੰਦ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਯੋਗ ਮੰਨਣ ਲਈ ਦੋ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ: ਪਹਿਲਾਂ, ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਮਕਸਦ; ਦੂਜਾ, ਬੰਦ ਹੋਣ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤਬਾਦਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਲਈ, ਧੋਖਾਧੜੀ ਪਸੰਦ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਹੁਣ ਰੇਸ ਇੰਟੇਗਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਹੋਰ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

9.3 ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵੱਲੋਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸ਼ੱਕ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੋਲਕਾਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ 09.01.2001 ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਰਿੱਟ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਦਿੱਲੀ ਕੰਪਨੀ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਲੰਬਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੈ।

9.4 ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਸ਼ੰਕਰ ਲਾਲ ਸਰਾਫ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀ ਅਰਜ਼ੀ (ਸੀਏ 1380/1998) ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਕੰਪਨੀ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਆਰਬੀਆਈ ਦੀ ਸਲਾਹ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਬੈਂਡਾਂ ਦੀ ਤਬਾਦਲਾ ਨੂੰ ਧੋਖਾਧੜੀ ਵਜੋਂ ਵਰਤਾਇਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕੋਲਕਾਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 13.03.2015 ਨੂੰ ਇਹ ਖੋਜ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਆਰਬੀਆਈ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਲਿਕੁਇਡੇਟਰ ਨੇ ਸ਼ੰਕਰ ਲਾਲ ਸਰਾਫ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਤਬਾਦਲੇ ਨੂੰ ਧੋਖਾਧੜੀ ਵਜੋਂ ਵਰਤਾਇਆ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ:-

"...22ਵੇਂ ਮਈ, 1997 ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿੰਡਿੰਗ ਅੱਪ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਕੰਪਨੀ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇੱਕ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਲਿਕੁਇਡੇਟਰ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ। ਆਰਬੀਆਈ ਨੇ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬੈਂਡਾਂ ਨਾਲ ਸੌਦਾ ਨਾ ਕਰੇ ਕਿਉਂਕਿ ਲਿਕੁਇਡੇਟਰ ਨੇ ਇਸੇ ਨੂੰ ਧੋਖਾਧੜੀ ਪਸੰਦ ਵਜੋਂ ਵਰਤਾਇਆ ਹੈ ਐਸ. 531 ਅਧੀਨ... ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਅਸਲੀ ਹਨ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਲਿਕੁਇਡੇਟਰ ਦੇ ਉਦਾਹਰਣ 'ਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਪਸੰਦ ਵਜੋਂ ਐਲਾਨਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਪਰ ਇਹ ਤੱਥ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬੈਂਡਾਂ 'ਤੇ ਕੁਝ ਦਾਅਵਾ ਸੀ..."

9.5 ਜਦੋਂ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਡਿਵੀਜਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਕਲੌਤੇ ਜੱਜ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਉਲਲੇਖਿਤ ਖੋਜ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦਿਤ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

9.6 ਕੰਪਨੀ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ (17.12.2004) ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ੰਕਰ ਲਾਲ ਸਰਾਫ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ 'ਧੋਖਾਧੜੀ ਪਸੰਦ' ਸੀ, ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਸੰਚਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਹਿਚਕਿਚਾਹਟ ਦੇ ਵਾਦੀ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਤੁਰੰਤ ਕੀਤਾ।

9.7 ਇਸ ਮੋੜ 'ਤੇ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਉਚਿਤ ਹੈ, ਕਿ 17.12.2004 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਕੰਪਨੀ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਫੈਸਲਾ ਅੰਤਿਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ

ਮੁੱਦਾ ਕਿ ਸ਼ੰਕਰ ਲਾਲ ਸਰਾਫ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਧੋਖਾਧੜੀ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਹੁਣ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

9.8 ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦਾ ਇਹ ਧਾਰਣਾ ਕਿ ਸ਼ੰਕਰ ਲਾਲ ਸਰਾਫ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਵੈਧ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਰਾਏ ਸੀ, ਜੋ ਕਈਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਲਿਕੁਇਡੇਟਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਕਿਉਂਕਿ ਅਧਿਕਾਰਤ ਲਿਕੁਇਡੇਟਰ ਨੇ ਸੌਦੇ ਨੂੰ ਧੋਖਾਧੜੀ ਮੰਨਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਾਦੀ ਦੇ ਬੌਂਡਾਂ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ 'ਤੇ ਛਾਂ ਪਾ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਨਤੀਜੇ ਨਿਕਲਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

VI. ਕੀ ਭੁਗਤਾਨ ਰੋਕਣਾ ਬੋਨਾ ਫਾਈਡ ਹੈ?

10. ਮੰਨ ਲਈਏ ਅਦਾਲਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਕਿ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਫਿਰ ਵੀ ਬੌਂਡਾਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ 'ਤੇ ਜਮਾ ਹੋਈ ਵਿਆਜ, ਕੰਪਨੀ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਲੜੀ ਜਾ ਰਹੀ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਦੰਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਕਈ ਵਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਲਿਕੁਇਡੇਟਰ ਨੂੰ ਵਿਆਜ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ 'ਤੇ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ। ਪਰ, ਅਧਿਕਾਰਤ ਲਿਕੁਇਡੇਟਰ ਨੇ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਬਾਵਜੂਦ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਸਰਬੋਤਮ ਇਰਾਦਿਆਂ ਅਤੇ ਸਰਗਰਮ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦੇ, ਸ਼ੱਕੀ ਬੌਂਡਾਂ 'ਤੇ ਜਮਾ ਹੋਏ ਭੁਗਤਾਨ ਨੂੰ ਰਿਹਾਈ ਦੇਣਾ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਲਈ ਅਸਮਝਦਾਰੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਦੋਂ ਬੌਂਡਾਂ ਨੂੰ ਕੰਪਨੀ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਲੜੀ ਜਾ ਰਹੀ ਵਿਵਾਦ ਤੋਂ ਰਿਹਾਈ ਮਿਲੀ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੰਪਨੀ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ।

10.1 ਵਾਦੀ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਬੌਂਡਾਂ 'ਤੇ ਜਮਾ ਹੋਏ ਭੁਗਤਾਨ ਨੂੰ ਰੋਕ ਕੇ ਕੋਈ ਅਣਉਚਿਤ ਲਾਭ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਬੌਂਡਾਂ 'ਤੇ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ 'ਜਮਾ ਵਿਆਜ' ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ।

ਇਸ ਲਈ, ਪਰਿਵਾਦੀ ਦਾ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੀਆਂ ਅਦਾਇਗੀ ਰੋਕਣ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਮਾਲਾ ਫਾਈਡ ਸਨ, ਸਾਡੇ ਲਈ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।

10.2 ਪਰਿਵਾਦੀ ਇਹ ਵੀ ਤਰਕ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ (17.12.2004) ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਰੈਸ ਜੁਡੀਕਾਟਾ ਦੁਆਰਾ ਧੋਖਾਧੜੀ ਪਸੰਦਗੀ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਉਠਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਧੋਖਾਧੜੀ ਪਸੰਦਗੀ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਹੁਣ ਰੈਸ ਇੰਟੇਗਰਾ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਕੰਪਨੀ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਅਤੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਪਰਿਵਾਦੀ ਲਈ ਕੋਈ ਲਾਭਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

VII. ਬੌਂਡ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਦਾਇਤਵ: “ਉਚਿਤ ਤੌਰ ਤੇ ਧਾਰਕ”:

11. ਦ ਨੇਗੋਸ਼ੀਏਬਲ ਇੰਸਟਰੂਮੈਂਟਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਇੱਕ ‘ਧਾਰਕ’ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਮਿਸਰੀ ਨੋਟ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਅਤੇ ਉਸ ਨੋਟ ਦੁਆਰਾ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਵਜੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਤੁਰੰਤ ਹਵਾਲੇ ਲਈ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਧਾਰਾ 9 ਦਾ ਉਦਾਹਰਣ ਹੇਠ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ‘ਉਚਿਤ ਤੌਰ ਤੇ ਧਾਰਕ’ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ:

“9. “ਉਚਿਤ ਤੌਰ ਤੇ ਧਾਰਕ”—

“ਉਚਿਤ ਤੌਰ ਤੇ ਧਾਰਕ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਹੈ ਜੋ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਲਈ ਪ੍ਰੋਮਿਸਰੀ ਨੋਟ, ਬਿੱਲ ਆਫ ਐਕਸਚੇਂਜ ਜਾਂ ਚੈੱਕ ਦਾ ਕਬਜ਼ੇਦਾਰ ਬਣਿਆ ਜੇਕਰ ਉਹ ਧਾਰਕ ਨੂੰ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਹੈ, ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਤਾ ਜਾਂ ਐਂਡੋਰਸੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਆਰਡਰ ਲਈ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਰਕਮ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਬਣਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਪਰਯਾਪਤ ਕਾਰਨ ਦੇ ਮੰਨਣ ਲਈ ਕਿ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਖਾਮੀ ਸੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਸ ਨੇ

ਆਪਣਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ।"

11.1 ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜਸਟਿਸ ਕੇ ਜਯਚੰਦਰ ਰੈੱਡੀ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਨਾਲ ਇੱਕ ਚੈੱਕ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਯੂ. ਪੋਨਨੱਪਾ ਮੂਥਨ ਸਨਜ਼, ਪਾਲਘਾਟ ਬਨਾਮ ਕੈਥੋਲਿਕ ਸੀਰੀਅਨ ਬੈਂਕ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਓਰਸ. ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ 'ਉਚਿਤ ਤੌਰ ਤੇ ਧਾਰਕ' ਨਾਲ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਮਿਲਾਇਆ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ:-

"17...ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਧਾਰਕ, ਉਚਿਤ ਤੌਰ ਤੇ ਧਾਰਕ ਹੋਣ ਲਈ, ਨਾ ਸਿਰਫ ਬਿੱਲ, ਨੋਟ ਜਾਂ ਚੈੱਕ ਨੂੰ ਵੈਧ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਖਾਮੀ ਸੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਸ਼ਰਤ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਚੰਗੀ ਨੀਅਤ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਿਰਫ ਬੋਨਾ ਫਾਈਡ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦੀ ਗੈਰਮੌਜੂਦਗੀ ਉਸ ਦੇ ਦਾਵੇ ਨੂੰ ਨਕਾਰਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ, ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਕ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਇੰਨੀ ਵੱਡੀ ਅਤੇ ਅਸਾਧਾਰਣ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਪਰਯਾਪਤ ਕਾਰਨ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖਾਮੀਯੁਕਤ ਸੀ..." (ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

11.2 ਉਪਰੋਕਤ ਚੈੱਕਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਵਚਨਪੱਤਰਾਂ ਲਈ ਵੀ ਵਿਸਤਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਤੀਜਤਨ, ਵਚਨਪੱਤਰਾਂ ਦੇ ਹਸਤਾਂਤਰਣ ਕਰਤਾ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲਾਗੂ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ 'ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਕ' ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ, ਕਿ ਨੋਟਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਨੀਅਤ ਨਾਲ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ; ਧਾਰਕ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਬਾਰੇ ਉਚਿਤ ਸਾਵਧਾਨੀ ਅਤੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਵਰਤਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸ਼ੰਕਰ ਲਾਲ ਸਰਾਫ ਦੀ (ਧਾਰਕ) ਸਿਰਲੇਖ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਸ਼ੰਕਰ ਲਾਲ ਸਰਾਫ ਦੀ ਹੋਲਡਿੰਗ ਨੂੰ ਕੰਪਨੀ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਸਿਰਫ 17.12.2004 ਨੂੰ ਹੀ ਸਾਫ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਸ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਬੱਦਲ ਸੀ। ਨਤੀਜਤਨ, ਮੁਦਈ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਜਾਇਜ਼ ਸਮੇਂ 'ਤੇ 'ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਕ' ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸ਼ੱਕੀ ਸੀ।

11.3 ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਬੈਂਕ ਦਾ ਕੰਪਨੀ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੱਕ ਭੁਗਤਾਨ ਰੋਕਣਾ ਉਚਿਤ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਮੰਗ 'ਬਿਨਾ ਸ਼ਰਤ ਵਚਨਬੱਧਤਾ' ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ੱਕੀ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਈ ਉਚਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਸਨ, ਅਜਿਹੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ।

VIII. ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਭੁਗਤਾਨ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਅਤੇ ਪੈਂਡੇਂਟੇ ਲਾਈਟ ਵਿਆਜ ਲਈ ਹੱਕਦਾਰੀ:

12. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਇਹ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਬਕਾਇਆ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਉਚਿਤ ਸੀ। ਐਸ.ਆਈ.ਡੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੇ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਿ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਬੋਨਾ ਫਾਈਡਸ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਕਲੇਰੀਅੰਟ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਐਸ.ਈ.ਬੀ.ਆਈ.17$_{SUPERSCRIPT}$ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜਸਟਿਸ ਐਸ ਬੀ ਸਿਨਹਾ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਵਿਆਜ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੋ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਹਿਲੀ, ਕਿ ਪੈਸਾ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਹੀ ਮਾਲਕਾਂ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ; ਦੂਜੀ, ਕਿ ਵਿਆਜ ਦੇਣ ਲਈ ਨੈਤਿਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

12.1 ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ. 34 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦ ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਿਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ (ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ.) ਵਿੱਚ, ਵਿਆਜ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ, ਜੋ ਨਿਆਂਪੂਰਣ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਹੈ। ਵਿਆਜ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ਾ, ਦੰਡਾਤਮਕ, ਆਦਿ, ਪਰ ਇਹ ਸਥਿਤੀਆਂ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇੱਥੇ ਪਹਿਲਾਂ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਭੁਗਤਾਨ ਰੋਕਣ ਦਾ ਉਚਿਤ ਠਹਿਰਾਇਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਧੀਨ ਸਨ; ਦੂਜਾ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਨਾਲ ਕੋਈ ਅਣਉਚਿਤ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਅਤੇ; ਤੀਜਾ, ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਹੋਣ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਬੰਧਤ ਲੈਣ-ਦੇਣ "ਸ਼ੱਕੀ ਸਮਾਂ" ਦੌਰਾਨ ਸੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਬੋਨਾ ਫਾਈਡ

ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਤੋਂ ਕੋਈ ਅਣਉਚਿਤ ਦੇਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਬਕਾਇਆ ਨੂੰ ਭੇਜਣ ਵਿੱਚ।

12.2 ਪਰਿਵਾਦੀ ਨੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪੈਂਡੈਂਟੇ ਲਾਈਟ ਵਿਆਜ ਲਈ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਸੀ ਪਰ ਨਾ ਤਾਂ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਮੁੱਦਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਦਲੀਲਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਇਹ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਰਿਵਾਦੀ ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਦਾਅਵੇਦਾਰੀ ਨੂੰ ਦਬਾਇਆ ਨਹੀਂ। ਹੋਰ, ਅਪੀਲ ਮੈਮੋ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਧਾਰ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਮੁੱਦਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪਰਿਵਾਦੀ ਆਪਣੇ ਪੈਂਡੈਂਟੇ ਲਾਈਟ ਵਿਆਜ ਦੇ ਦਾਅਵੇ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੁੱਦਾ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਆਰਾਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

IX. ਕੀ ਪਰਿਵਾਦੀ ਦੀ ਮੰਗ ਛੋਟ ਜਾਂ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕੀ ਗਈ ਸੀ?:-

13. ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਭੁਗਤਾਨ ਵਾਰੰਟ ਪਰਿਵਾਦੀ ਨੂੰ ਮਿਲੇ, ਉਸ ਨੇ ਵਾਰੰਟਾਂ 'ਤੇ ਹੱਥ ਨਾਲ ਲਿਖਿਆ ਰਿਮਾਰਕ 'ਪ੍ਰਾਪਤ' ਨਾਲ ਮਿਟਾ ਦਿੱਤਾ। ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਬਕਾਇਆ ਭੇਜਣ ਸਮੇਂ ਵੱਧ ਟੀ.ਡੀ.ਐਸ. ਕਟੌਤੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹੀ ਵਿਰੋਧ ਜਤਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਭੁਗਤਾਨ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ਮੰਗ 7 ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਉਠਾਈ ਗਈ, ਜਦੋਂ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਸ.ਆਈ.ਬੀ.ਸੀ.ਓ. ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦਾ ਆਡਿਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਉਚਿਤਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਦਰਅਸਲ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰਿਵਾਦੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਭੁਗਤਾਨ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਸੀ। ਪਰ ਐਸ.ਆਈ.ਬੀ.ਸੀ.ਓ. ਨੇ ਹਰ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਸ ਮੰਗ ਨੂੰ ਉਠਾਉਣ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵੀ।

13.1 ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪਰਿਵਾਦੀ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਤੋਂ ਭੁਗਤਾਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਉਚਿਤ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਐਸ.ਆਈ.ਬੀ.ਸੀ.ਓ. ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵਿਰੋਧ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਉਠਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣਾ, ਸਬ-ਸਾਇਲੈਂਸੀਓ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਪਰਿਵਾਦੀ ਨੂੰ ਬਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ X. ਕੀ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਿਰਮਾਣਾਤਮਕ ਰੇਸ ਜੁਡੀਕਾਟਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ?:

X. ਕੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸੂਟ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਰਚਨਾਤਮਕ ਰੀਸ ਜੁਡੀਕਾਟਾ ?:

14. ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਰਚਨਾਤਮਕ ਰੀਜੁਡੀਕਾਟਾ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤ ਨਾਲ ਵੀ ਵਾਦੀ ਦੇ ਦਾਵੇ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਪਿਛਲੇ ਬੈਂਡ ਧਾਰਕ ਸ਼ੰਕਰ ਲਾਲ ਸਰਾਫ ਨੇ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਭੁਗਤਾਨ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਦਾ ਦਾਵਾ ਕੰਪਨੀ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਦੇ ਕੋਲ ਲਿਕੁਇਡੇਸ਼ਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਦਾਵਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਖਿਲਾਫ ਸੀ.ਆਰ.ਬੀ. ਕੈਪੀਟਲ। ਪਰ, ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਬੈਂਡ ਧਾਰਕ ਭਾਵ ਵਾਦੀ ਨੇ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਭੁਗਤਾਨ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਦਾ ਦਾਵਾ ਲਿਖਤੀ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਐਸ.ਆਈ.ਬੀ.ਸੀ.ਓ. ਦਾ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਨ ਕਾਰਵਾਈ ਸਿਰਫ 23.11.2005 ਨੂੰ ਹੀ ਉੱਤਪੰਨ ਹੋਈ, ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਭੁਗਤਾਨ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਵਾਦੀ ਲਈ ਕਾਰਨ ਕਾਰਵਾਈ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਉੱਤਪੰਨ ਹੋਈ, ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਵਿਆਜ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਚੂੰਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਦਾਵਾ ਲਿਖਤੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਐਸ.ਆਈ.ਬੀ.ਸੀ.ਓ. ਦਾ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਰਚਨਾਤਮਕ ਰੀਜੁਡੀਕਾਟਾ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤ ਦੁਆਰਾ ਵਰਜਿਤ ਹੈ।

XI. ਨਿਸਚਾ:

15. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਕਿ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਸ.ਆਈ.ਡੀ.ਬੀ.ਆਈ. 'ਤੇ ਵਿਆਪਕ ਨਿਗਰਾਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਐਕਟ ਜਾਂ ਬੈਂਕਿੰਗ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਤੋਂ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਦਿਸ਼ਾ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹੈ। ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ 10.04.1997 ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਐਕਟ ਦੇ ਐਸ. 45-ਐਮ.ਬੀ.(2) ਤੋਂ ਸ਼ਕਤੀ ਵਾਪਸ ਲਈ ਗਈ। ਇਸ ਨਾਲ, ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ ਸੀ.ਆਰ.ਬੀ. ਕੈਪੀਟਲ ਦੀਆਂ ਸੰਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਜੋ

ਸੀ.ਆਰ.ਬੀ. ਕੈਪੀਟਲ ਦੇ ਕਰਜ਼ਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਜਮਾਕਰਤਾਓਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ।

15.1 ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ ਆਪਣੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ 09.06.1997 ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਧਾਰਾ ਨਹੀਂ ਦੱਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਮਜਬੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਕਾਫੀ ਸੀ ਕਿ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੀ ਅਜਿਹਾ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਐਕਟ ਦੇ ਐਸ.45-ਐਮ.ਬੀ.(2) ਜਾਂ ਬੈਂਕਿੰਗ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਐਸ. 35-ਏ ਤੋਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਸੀ। ਬਿਨਾਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼, 10.04.1997 ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਬੇਅਸਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸੀ.ਆਰ.ਬੀ. ਕੈਪੀਟਲ ਦੇ ਕਰਜ਼ਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਜਮਾਕਰਤਾਓਂ ਨੂੰ ਨਾਮੁਰਾਦ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ। 09.06.1997 ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਲਿਕੁਇਡੇਟਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਵਿਆਜ ਆਮਦਨ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਸਲਾਹ ਲਈ। ਪਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਲਿਕੁਇਡੇਟਰ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਅਤੇ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਬਿਨਾਂ ਆਪਣੇ ਉੱਤੇ ਭਾਰੀ ਪਰਿਣਾਮ ਸੱਦਣ ਤੋਂ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕ ਹੋ ਕੇ ਅਜਿਹਾ ਭੁਗਤਾਨ ਵਾਦੀ ਨੂੰ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਝਦਾਰੀ ਭਰਿਆ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

15.2 ਹੋਰ, ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 531 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 441(2) ਨਾਲ, ਇਹ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੇ ਪੂਰਵਜ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਉੱਤੇ ਸ਼ੱਕ ਸੀ। Ipso facto, ਮੁਦਈ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਨਾਲ ਸੌਦਾ "ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਸਮੇਂ" ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਬੱਦਲ ਹੇਠ ਸੀ। ਉੱਪਰ ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਸ਼ੱਕ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਲਿਕੁਇਡੇਟਰ ਨੇ ਵੀ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਕੰਪਨੀ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲਾ (17.12.2004) ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ, ਜਿਸ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੁਦਈ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੌਦਿਆਂ ਲਈ ਸਾਫ਼ ਸੀ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਉਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਨੁਪਾਲਨਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਭੁਗਤਾਨ ਰੋਕਣ ਵਿੱਚ ਬੋਨਾ ਫਾਈਡ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ।

15.3 ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਲਈ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ: I) ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ; II) ਮਾਮਲਾ ਦਿੱਲੀ ਕੰਪਨੀ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੋਣਾ; III) "ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਸਮੇਂ" ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬੌਂਡਾਂ/ਵਾਅਦਾ ਨੋਟਾਂ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਇਹ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੱਤ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਸੁੱਟਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਜ਼ਰੀਏ ਵਿੱਚ ਹਾਂ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਬੌਂਡਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਰਤ ਉਪਕ੍ਰਮ ਦੇ ਅਗਾਂਹ ਭੁਗਤਾਨ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ 17.12.2004 ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੱਕ ਇਸ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।

15.4 ਮੁਦਈ ਦਾ ਬੌਂਡਾਂ ਦਾ ਸੌਦਾ ਸ਼ੰਕਰ ਲਾਲ ਸਰਾਫ ਨਾਲ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ, ਖਰੀਦ "ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਸਮੇਂ" ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦੀ ਘੰਟੀ ਵਜਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਐਸ.ਆਈ.ਬੀ.ਸੀ.ਓ. ਨੇ ਰਿਟ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸੌਦੇ ਨੂੰ ਵੈਧ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪ੍ਰੋਚ ਕੀਤਾ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਭੁਗਤਾਨ ਉੱਤੇ ਬਿਆਜ ਦੀ ਮੰਗ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ। ਅਜਿਹੇ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਾਲ, ਮੁਦਈ ਨੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਪਨੀ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਪ੍ਰੋਚ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸ਼ੰਕਰ ਲਾਲ ਸਰਾਫ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਕਿ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਸਹਾਇਕ ਫੈਸਲਾ ਹਾਸਲ ਕਰ ਸਕਣ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਭੁਗਤਾਨ ਉੱਤੇ ਬਿਆਜ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਮੌਕਾ ਵੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ, ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਕੰਪਨੀ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਭੇਜਣੀ ਸੀ। ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਬਿਨਾਂ ਵਿਰੋਧ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਸੱਤ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ, ਬੌਂਡਾਂ ਉੱਤੇ ਵਾਧੂ ਰਕਮ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਕਾਰਕਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ, ਸ਼ੇਕਸਪੀਅਰ ਦੇ ਪਾਤਰ ਸ਼ਾਇਲਾਕ ਵਾਂਗ, ਮੰਗ ਉਠਾਈ "ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਬੌਂਡ ਲਵਾਂਗਾ। ਮੇਰੇ ਬੌਂਡ ਖਿਲਾਫ ਨਾ ਬੋਲੋ।" ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ, ਬੌਂਡ ਦੇ ਧਾਰਕ ਨੇ ਆਪਣਾ 'ਪੌਂਡ ਆਫ ਫਲੈਸ਼' ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਹੋਰ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਵਾਧੂ ਰਕਮ ਸਾਡੇ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਐਸ.ਆਈ.ਬੀ.ਸੀ.ਓ. ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਪਣਾ ਉਚਿਤ ਹਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਉੱਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਾਧੂ ਰਕਮ ਨੂੰ ਬਿਆਜ ਵਜੋਂ ਲਾਦਣਾ ਸ਼ਾਇਲਾਕੀ ਖੂਨ ਨਿਕਾਲਣ ਵਰਗਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 3 ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਮੁਦਈ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਨੁਸਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

15.5 ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਟਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਮੁੜ ਬਹਾਲ ਕਰਕੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ

ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰੰਤੂ, ਮੁਦਈ ਦੀ ਕ੍ਰਾਸ-ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

15.6 ਉਪਰੋਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨਾਲ, ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਖਰਚੇ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਦੇਵਿਕਾ ਗੁਜਰਾਲ

ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate